

slovenski čebelar

Letnik LXXXI 1979

4

slovenski čebelar

SLOVENSKI ČEBELAR —
GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ
SLOVENIJE

St. 4

1. april 1979

Leto 81

LETO 1873 — PRICETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA
SLOVENSKEM

Dušan Medved: O III. razstavi čebelarske opreme v Polju	109
Lojze Kastelic: Čebelarjeva opravila v aprilu	115
Jože Resnik: Desetletni rezultati čebelnih donosov	117
Janez Meglič: Kristalizacija gozdnega medu — mane	120
Lojze Kastelic: Načrtno pridelovanje voska z gradilniki	122
Ludvik Kosi: Medoviti viri bodo lahko zopet bogato medili	129
Julij Mayer: O cvetnem prahu	132
Jože Gabrijan: Detelje	135
Marjan Erjavec: Pismo bralca	136

Slavko Stare: Tudi pri nas smo ustanovili čebelarski krožek	138
---	-----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Prispevki za ČIC	139
Oto Primožič: Čebelarstva proslava v Grižah	139
ZČDS: V pripravi je pravilnik o izkoriščanju čebelje paše in o prevažanju čebel (osnutek pravilnika)	141
Kratko poročilo s seje izvršnega odbora ZČDS	142
Medobčinska zveza čebelarskih druženj Maribor je imela letno konferenco	143

ZA ČEBELARSKE KROŽKE

Martin Mencej: Drugo republiško srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev bo v Ljubljani	137
Marko Bukovnik: Pet let delovanja krožka mladih čebelarjev v Rušah	137
Sonja Žilavec: Mladi čebelarji na naši šoli	138

OSMRTNICE

BILTEN »MEDEX« d. e. delo na domu in kooperacija	
Franc Štrumbelj dipl. oec.: 6. Agroski	125
Maks Gregorc: S III. posvetovanja o sodobnem čebelarstvu	126
Obvestila	128

UDK 638.1(05) - 863

Líst izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 200,00 din, ga prejmejo zastonj.

Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3/II. Telefon: 20-208.

Izdajateljski svet: Dušan Svára, predsednik; člani: Ludvik Klun, Franc Magajna, Martin Mencej, Janez Mihelič, Fani Osojnik, A. Marija Sedej, Joško Slander in Janez Terlep.

Uredniški odbor: inž. Jože Babnik, inž. Ludvik Klun, inž. Anton Kranjc, Martin Mencej, Anton Rems, prof. Edi Senegačnik, dr. Nežka Snoj.

Lektor: Jože Kocbek

Glavni urednik Biltena — Medex — exp.-imp. Franc Štrumbelj.

Letna naročnina za nečlane 200,00, za tujino 250,00, za člane čebelarskih organizacij drugih republik 120,00 dinarjev. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje naročnino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino.

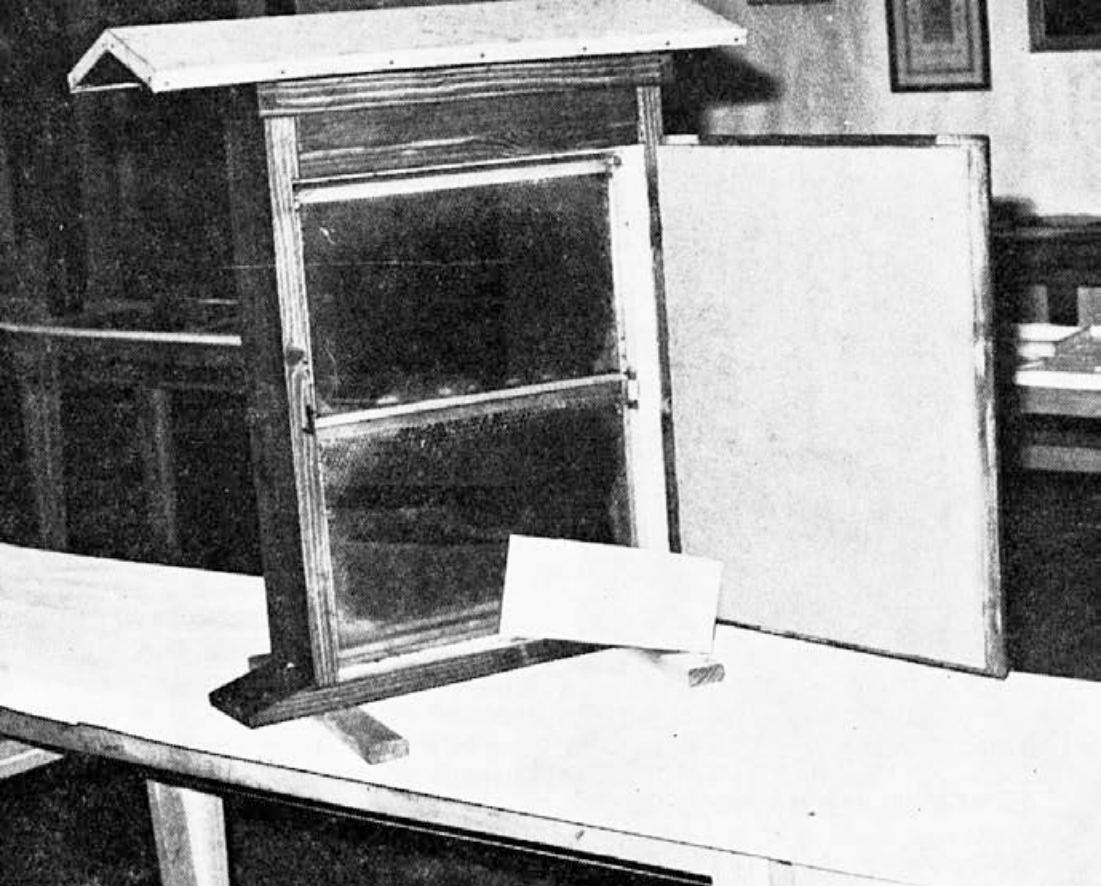
Št. izroč računaprj SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-48636.

Devizni račun št. 50100-620-107-010-30960-943.

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-1/74 je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Tiskala tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana v 6800 izvodih.

Rokopisov ne vračamo.

UDK 638.15-02/09

O III. RAZSTAVI ČEBELARSKE OPREME V POLJU

Dušan MEDVED

Tretja razstava čebelarске opreme v Polju je bila odprta od 27. do 28. januarja 1979. Obiskalo jo je veliko čebelarjev, ki so pokazali zanimanje za razstavljene predmete. Teh je bilo nekaj manj kot v preteklem jubilejnem letu, kar je tudi razumljivo.

Čas razstave je bil pravilno izbran, prostori so bili primerni in dovolj veliki. Razstavne izdelke je bilo možno pregledno razporediti, da so si jih lahko skupine čebelarjev ogledale in strokovno ocenile. Obiskovalec razstave je dobil pregled o tem, kaj vse se že serijsko proizvajata in kaj se nahaja šele v prototipih. Ugotovil je tu-

di lahko, kaj vse nam za sodobno čebelarstvo še manjka.

Na izdelkih so bila navedena imena razstavljalcev, običajno pa je bil poleg še nekdo, ki je dajal pojasnila.

Vsi, ki se bavijo s konstrukcijo sodobne čebelarске opreme, svojih novih dosežkov niso razstavili. Za vzroke ne vemo, lahko le ugibamo. Mislim, da ni prav, da slovenskim čebelarjem ne pokažemo novosti. Tako ne dobe vpogled v to področje delovanja in ne dobe možnosti, da bi pokazano tudi strokovno ocenili in vpeljali v svoje čebelarstvo, če mislijo, da bi imeli od tega koristi. Čebelarji po sve-

Ali ima osmukalnik še kakšno izboljšavo?

tu hitro izpopolnjujejo opremo in izboljšujejo tehnologijo, zato moramo tudi pri nas v korak s časom, da bomo izboljšali donosnost in pridelali vsaj toliko medu kot ga rabimo doma.

Mnogi naši čebelarji živijo daleč od večjih središč. ZČDS je ravnala pravilno, ko je poleg posvetovanja organizirala še razstavo opreme in orodja in tako svojim članom omogočila, da vidijo novosti in izboljšave.

Na razstavi so sodelovali naslednji razstavljalci:

— Ignac Grom je razstavljal pet- in sedemsatarje za narejence, satnik za LR panj, matičnico, plemenilček za matice, kozico za satje AŽ in osmukalnik cvetnega prahu;

— Matija Japel: AŽ panj 10 satar z velikim pitalnikom in AŽ panj 10 satar z notranjim osmukalnikom za cvetni prah, opazovalni panj, pitalnik za AŽ panj in veliko matično rešetko za AŽ panj;

— Igor Frančič in ing. Marjan Debelak: dva AŽ panja 10 satarja z zakladami in pitalniki;

— Ivan Grilhaus: trietažni AŽ panj z vložkom iz železnega okvirja in žične mreže na 30 satov;

— Franc Bitenc in Brane Novak; opazovalni panj, osmukalnik cvetnega prahu ter pitalnik iz plastike;

— ing. Ludvik Klun: električni aparat za pridobivanje čebeljega strupa;

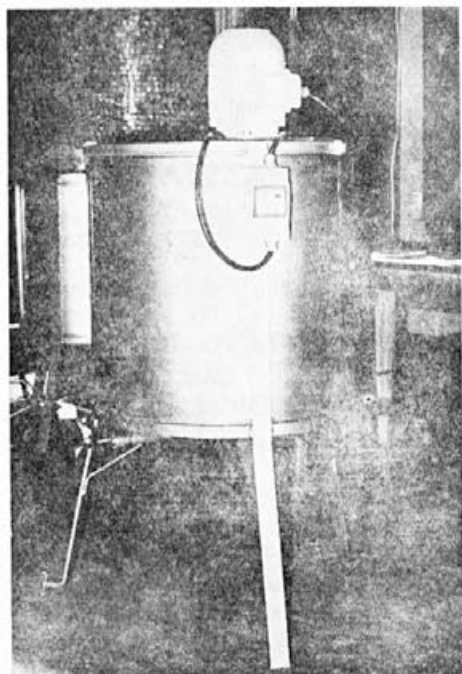
— Anton Logar: električno napravo za proizvodnjo umetnih matičnikov iz voska;

— Jože Resnik: električni lonec za topljenje voska;

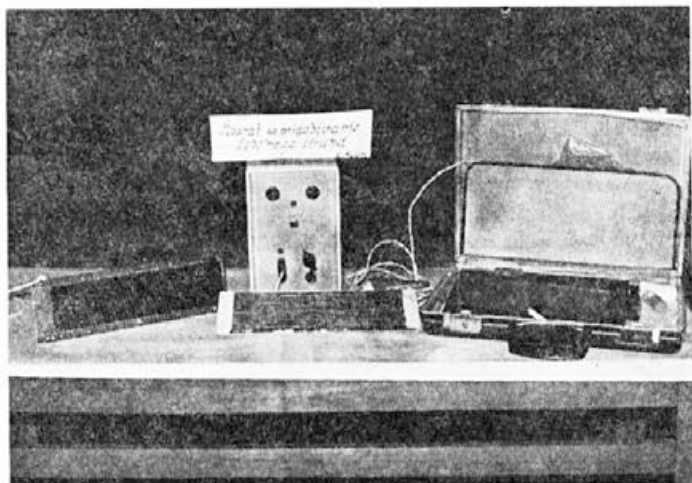
— Maks Avšič: sončni topilnik;

— Ciril Zaletel: sončni topilnik, ogrevalnik za roje, satnik za AŽ panje in letvice za satnike;

— Jože Rihar: žične matične rešetke raznih velikosti;

Električno mešalo za sladkorno raztopino
— Janez Rakovec

Aparat za pridobivanje čebeljega strupa. Izvedba inž. Ludvik Klun

— Alojz Bukovšek: umetne matičnike na lestvici in Zandrove plemenilnike izolirane s stiroporom na polovične AŽ sate;

— Andrej Dolničar: je pred šolo pokazal mali kontejner na enosni prikolicici za vleko z osebnim avtomobilom za 10 AŽ panjev;

— Jakob Firm: tovorni avto s preurejenim nakladalnim delom za namestitev 60 AŽ panjev;

— DO »MEDEX« je na svojem obsežnem in okusno urejenem razstavnem prostoru pokazal precejšen del svojega prodajnega programa. Posebno pozornost so vzbudila točila na električni pogon in električni mešalec sladkorne raztopine. Čebelarji so dobili celoten cenik čebelarških potrebščin, kar je treba pohvaliti;

— Branko Smerke je pokazal uvoženo radialno točilo za 6 ali 12 satov zahodnonemške znamke GRAZE;

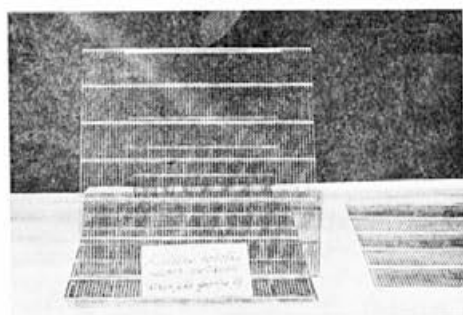
— Anton Miklič je razstavil uvožen električni nož za odkrivanje medu, električno strguljo in kadilnik z urnim mehanizmom, električno točilo na 3 sate, montirano v pločevinasti sod, kozico za satje AŽ, posodo za odcejanje pokrovcev in različne satnike za AŽ panj.

Za popestritev razstave so čebelarji pokazali tudi naravno bivališče čebel v drevesni duplini, starega kranjčica s premičnim satovjem, več malih kipecev iz voska, voščeni lesteneč, voščene kolače, stare čebelarške knjige in slike.

Osnovna šola iz Cerknice je razstavila dve tabli grafik, ki so jih naslikali njihovi učenci. Vsekakor pohvalno.

Prikazani eksponati so bili v veliki večini namenjeni manjšim čebelarstvom. Srednja in velika čebelarstva bodo še naprej v dokajšnji meri navezana na lastno iznajdljivost in na uvoz.

Glede na razširjenost AŽ panja v Slovenije je razumljivo veliko zani-

Dobra matična rešetka je zelo pomembna. Razstavil jo je Jože Rihar iz Gabrja

Prevozni čebelnjak — kontejner. Zelo primeren za hobi čebelarje

manje za razstavljalni AŽ panj 10 satar z zakladami in pitalniki. O velikosti panjev imajo izkušnje tudi vojvodinski čebelarji s paše na sončnici, kjer so po navedbi predsednika Ištva na Boršoša veliki panji dali boljši donos medu. Zaklada je zanimiva za čebelarja, ki ima AŽ panje.

Trietažni panj z vložkom iz železnega okvirja in žične mreže se nahaja v eksperimentalnem stadiju in bo treba še nekaj časa počakati na rezultate. Vsekakor bo treba ugotoviti ali prinese prihranke na času in če so povečani nabavni stroški v realnem razmerju donosom medu in drugih pridelkov.

Električni aparat za pridobivanje čebeljega strupa je vzbujal posebno zanimivost razstave, saj ga na drugih še nismo zasledili, pa tudi v katalogih in cenikih italijanskih, nemških in avstrijskih proizvajalcev opreme ga še nismo našli.

Pri konstrukciji aparata so bile uporabljene izkušnje proizvajalcev iz vzhodne Evrope, ki temelje na načelu odbiranja strupa na trdo podlago, pri tem pa se žela ne izruvajo. Električna napetost draži čebele, da izločajo strup na steklo, odkoder ga posušenega postrgajo.

Čebelarji so si aparat z zanimanjem ogledovali, posebno jih je zanimal zato, ker čebele ne izgube žela pri odvzemanju strupa. Zato tudi družina ne izgubi na živalnosti. Čebelji strup ima dokazan antirevmatičen učinek, zato bi bilo primerno, da pričnemo z njegovim pridobivanjem v večjem obsegu. S tem bomo povečali rentabilnost čebelarjenja, farmacevtska industrija pa bo dobila važno surovino.

Električna naprava za izdelavo umetnih matičnikov iz voska ima veliko kapaciteto in je zato namenjena večjim vzrejevalcem matic in proizva-

Pri ureditvi razstave so veliko pomagali člani ČD Ploje, še posebno pa njihov predsednik Maks Avšič

jalcem matičnega mlečka. Električna posoda za topljenje manjših količin voska omogoča sprotno topljenje pokrovcov, gradilnih satnikov in drugih voščin.

Tovornjak s preurejenim nakladalnim delom omogoča, da namestimo 60 AŽ panjev. Poleg zunanjih železnih pregrad opor bo treba namestiti še notranje. Panji morajo biti pričvrščeni od vseh strani, da se med prevozom ne premikajo.

Mali kontejner je zanimiv za manjša čebelarstva, saj zadostuje osebni avto za vleko. Omogoča hitre prevoze na krajše razdalje, po potrebi lahko isto vozilo prepelje v krajšem času tudi po več kontejnerjev, če ima čebelar že lastno osebno vozilo in mu ni potrebna druga vleka. Panji so na kontejner smiselno postavljeni in dobro pričvrščeni.

Razstavljeni AŽ panji in prašilčki predstavljajo izpopolnitev že znanih tipov. Zanimivi so pitalniki in notranji osmukalniki. Posebno priznanje čebelarjev je žela kvalitetna izdelava.

Oba opazovalna panja sta kvalitetno izdelana in dobro tehnično izpopolnjena. Boljšo oceno je prejela izdelava s pitalnikom zgoraj.

Sončna topilnika delujeta na toploto, zato sta v naših podnebnih razmerah le kratek čas v uporabi. Brez kombinacije z elektroogrevanjem v bodoče ne bo zanimivo.

Ogrebalnik rojev je zelo lahek, kar je nedvomno njegova odlika, vendar bi kvadratna odprtina morala biti na vsako stran za 10 do 15 cm večja.

Pri »MEDEXU« je vzbudilo posebno pozornost točilo z elektromotorčkom. Čebelarji, ki nimajo večje število družin so že dolgo čakali nanj. Treba je misliti tudi na proizvodnjo večjega točila na 20 do 28 satnikov.

Tudi električni mešalec sladkorne raztopine je naletel na ugoden sprejem. Potreben je velikim čebelarjem.

Končno oceno praktične vrednosti obeh novosti bo pokazala praksa.

Pri točilih, sitih in posodah za med bo potrebno čimprej opustiti pocinkano pločevino in preiti na nerjaveči material.

Ko čebelar presoja, kaj mu domači proizvajalci nudijo, pride do zaključka, da je:

— za manjše čebelarje do 20 panjev (MINI) precej opreme in orodja na razpolago, posebno če čebelarijo v AŽ panjih,

— za srednje čebelarje do 70 panjev (MIDI) in

— za velike čebelarje z nad 80 panji (MAXI) je bolj malo ustrezne opreme.

Če hočemo izkoristiti pašne močnosti, ki nam jih Slovenija nudi, se bo treba prilagoditi novim razmeram. Ravninska območja dajejo vse manj paše. Z gradnjo gozdnih cest postajajo dostopni tudi najbolj oddaljeni gozdovi, pa tudi topla primorska območja so vse bolj zanimiva. Tudi repica in sončnice odpirajo nove možnosti.

To zahteva drugačno tehnično opremljenost čebelarstva. Ne čebelarijo več na domačem vrtu. Oddaljena pasišča pa so donosna le pri večjem številu družin.

Težišče pridobivanja medu bo zato v bodoče na srednjih in velikih čebelarstvih. Ta brez ustrezne standardizirane opreme, izdelane na serijski način ne morejo donosno poslovati. Čebelarji v svetu, ki imajo izkušnje na tem področju menijo, da bodočnost donosnega čebelarjenja ni v drobnih izboljšavah, ki često zakomplicirajo delo in dražijo opremo, temveč ravno v nasprotni smeri v **absolutni poenostavljenosti**. Le tako je mogoče poleg službe opravljati še s 70 panji ali poklieno skrbeti za 200—300 in več družin.

Pri manjših čebelarjih nabavni stroški opreme in porabljeni čas za oskrbovanje družin nimajo pomembne vloge. To stanje pa je drugačno pri srednjih in velikih čebelarjih, ki lahko oskrbujejo veliko družin, le če so panji preprosti in zahtevajo v glavnem letno le tri temeljne posege v gnezdo, in sicer ob pripravi družine na razvoj, ob pripravi na glavno pašo in ob zazimitvi, brez prestavljanja satnikov, iskanja matice in podobnega.

Da bi lahko nastalo več srednjih in velikih čebelarjev, bi morali organizirati proizvodnjo ali uvoziti naslednjo opremo:

— posodo za odlaganje medenih sodov s stojalom za odkrivanje (28 satov),

— električni nož za odkrivanje satov,

— električno točilo od 8 do 20 satov,

— čistilno-zorilno posodo za med 50, 100 in 200 l, s pipo za polnjenje kozarcev.

Za velika čebelarstva se te naprave povežejo v linijo, kar poenostavi delo in zmanjša uporabo časa:

— okroglo stojalo za 98 medenih satov (ca. 100 cm),

— topilec voska s stiskalno navojno osjo,

— transportni voziček za panje,

— dvigalna naprava za pregled nakladnih in za transport vseh vrst panjev,

— zaščitni neškodljivi premaz za panje,

— naprava za zbijanje in luknjanje satnikov,

— priprava za označevanje matic,

— sončni topilnik z dodatnim električnim gretjem itd.

Opremo je možno proizvajati na racionalen način v serijah, zato pa je potrebna standardizacija. Stroški in kvaliteta pa tudi preozka izbira nas bodo prisilili, da na tem področju iščemo nove rešitve.

Ne morem mimo tega, da ne bi napravil primerjave med našo razstavo in tisto, ki sem jo v jeseni videl na graškem sejmu.

Na razstavi v Polju prevladuje listovni panj. Pretežni del opreme in orodja je prilagojen njemu. Za nakladni panj je na voljo malo pripomočkov in opreme. Prevladujejo ročna točila, narejena iz pocinkane pločevine, male kapacitete, namenjena torej malemu čebelarju.

Na sejmu v Gradcu so bili razstavljali izključno nakladne panje. Vsa

oprema in orodje je temu prilagojena. Točila, sita, črpalke za med, topilniki voska in drugo so izdelani po standardih in po kapaciteti prilagojeni vsem trem vrstam čebelarjev MINI, MIDI in MAXI. Opaziti je tudi cenejše izvedbe iz aluminija.

Opreme iz pocinkane pločevine ni, ker je zakonsko prepovedana.

Obiskovalcem so delili letake, na katerih je pisalo, da se je struktura kme-

tijstva v Srednji Evropi zadnjih 20 let občutno spremenila. Temu se je hočeš —nočeš moralo prilagoditi tudi čebelarstvo. Dvig produktivnosti in zmanjšanje obratovalnih stroškov je postalo nujno v vsakem čebelarstvu, ki je hotelo donosni poslovati. V zvezi s tem je nastopila sprememba mišljenja pri čebelarjih, ki je omogočila hiter prodor nakladnega panja. Število družin, ki jih oskrbuje posamezni čebelar, se je podvojilo. Temu ni kaj dodati.

UDK 638.124.2

ČEBELARJEVA OPRAVILA V APRILU

Lojze Kastelic

April je za čebelarja mesec vlaganj. Kot čebele v tem mesecu žrtvujejo skrajne napore za razvoj družine, mora tudi čebelar žrtvovati za čebele predvsem dovolj krme in marsikatero delovno uro. Lahko bi tudi rekli, da je april v čebelarstvu mesec setve, po tistem znanem pregovoru: kakor boš sejal, tako boš tudi žel. Čim več in čim bolje bomo v tem mesecu »sejali«, tem več in tem bolje bomo morada že v naslednjem »želi«.

Z dražilnim krmljenjem moramo sistematično nadaljevati. S testom ali pogačami pri krmljenju ne bomo zlepa pretirali, kajti to krmo jemljejo čebele le toliko, kolikor zmorejo. Pri krmljenju z raztopino, zlasti mednosladohrno in toplo pa čebel ne smemo preveč obremenjevati. Vsak večer nalijemo le kak deciliter raztopine. Važno pa je, da delamo to redno vsak večer, brez večjih prekinitev, ker le tako bomo dosegli zaželen dražilni učinek. Dražilno krmimo seveda samo družine, ki imajo še dovolj zimske zaloge — vsaj 6 do 8 kg. Sicer jim moramo zalogo povečati z večjimi porcijami goste raztopine, medtem ko

dražilno raztopino pripravimo bolj redko. Tudi ne smemo vseh družin enako krmiti; močnejše naj dobijo kak deciliter raztopine več, oz. kak dan prej novo pogačo ali testo.

V toplejših predelih kot so Primorje, Štajerska ali Dolenjska, nas lahko že v drugi polovici meseca preseneti buren razvoj družine. Kot vemo, predstavlja delovni prostor družini satovje, ki se zlasti v panjih z manjšo prostornino v tem času že lahko napolni tako rekoč do poslednje celice z zalego. V takem primeru se čebele odločijo za »novogradnje«, če imajo seveda na voljo prostor za to. Kjer pa tega ni — in to je pri naših panjih običajno, — jih kaj hitro zamikajo priprave na rojenje. Če jim to dovolimo, nam bodo rojile ali pa sedle na roj prav v času, ko bo nastopila prva paša.

Krotiti rojilni nagon je eno najpomembnejših čebelarjevih opravil. V staarih časih, ko so bili roji prav za prav glavni čebelarjev dohodek, so bili izredno dobrodošli in čebelarji so tekmovali, kdo bo imel prej prvi roj. Danes pa, ko sovпада doba ro-

Kmalu bodo tudi naši čebelnjaki odeti v cvetje. Pripravimo se na to!

jenja v dobo najizdatnejšega pridelovanja čebeljih pridelkov, nam je rojenje močno odveč. Zato moramo rojenje preprečevati ali ga vsaj preprečevati, dokler ne bodo prve pomladne paše že mimo.

S preprečevanjem rojenja moramo začeti pravočasno, takrat ko začne družini primanjkovati prostora. Najuspešnejši bomo ravno s pravočasnim in rednim širjenjem delovnega prostora, tako da matici ne zmanjka celic za zaleganje, čebelam pa ne celic za donos medu in obnožine. Za začetek bo dovolj, če dodamo kak prazen sat ob zalego — s tega mesta pomaknemo prejšnji sat bolj na stran — kasneje pa že lahko tako prazen sat vtaknemo med zalego. Ko se družina še bolj razvije, tako da gosto zaseda vse ulice v plodišču, začnemo po istem

načelu dodajati satnice; najprej ob zalego, pozneje pa tudi med zalego.

Če je pomlad ugodna in dolgoročne vremenske napovedi ne predvidevajo kakšnih posebnih ohladitev, lahko proti koncu meseca močnejšim družinam odpremo medišče, katerega smo predhodno napolnili s praznim satjem. Ta poseg imenujemo nastavljanje in je izredno protirojilno učinkovit, hkrati pa dokaj tvegan, ker je z njim širjenje prostora le »preobilno«, ne moremo ga pa izvesti postopoma. Vsekakor moramo nastavljeno družino dobro za paziti.

Pod istimi pogoji lahko nakladnim panjem zamenjamo naklade, kolikor smo zazimili v dveh nakladah, oz. dodamo naklado, če smo zazimili v eni.

Tudi v aprilu velja zlasti prevnetim čebelarjem opozorilo, kaj ne smejo početi. Predvsem ne smejo prehitovati čas in ne pretiravati pri opraviilih. Z drugimi besedami, čebel ne smemo nikdar in z ničemer preobremenjevati. Teško si namreč predstavljamo škodo, ki jo utрпи čebelja družina, kateri smo prezgodaj dodali prazen sat ali satnico ali če smo ji dodali preveč praznih satov ali satnic. Še večjo škodo utрпи, če smo ji razbili gnezdo z vrinjenim praznim satom ali satnico, še preden je sposobna za tak poseg.

Zato je v tem mesecu nadvse pomembna pred vsakim posegom trezna presoja, ali je družina že sposobna za obremenitev katero smo ji namenili, ali je bolje še malo počakati, da se bo okrepila. Zlasti začetnikom toplo priporočam, da se pred vsakim pomladnim posegom v panj — ki je mimgrede povedano vsak bolj ali manj tvegan, skratka dvorezen nož — posvetujejo s starejšim, bolj izkušenim čebelarjem.

V aprilu je tudi čas kupčij. Zdaj se namreč moč in sposobnost čebelje dru-

žine, kakovost matice in kakovost satovja najlažje in najpravilneje oceniti. Zato svetujem nakup oz. prodajo

družin le v tem mesecu, kolikor se nismo seveda odločili za nakup rojev.

UDK 638.172

DESETLETNI REZULTATI ČEBELNIH DONOSOV

JOŽE RESNIK

Zasebna čebelarstva opazovalna postaja Franca Lavrenčiča iz SP. Slemenca št. 3 že neprestano deluje od aprila 1947. leta. Kronološko so zbrani spisi za posamezne dni, mesece in leta vse do danes. Že pred leti mi je omenjeni čebelar opazovalec pokazal zajetno mapo zapiskov, iz katerih je razvidno, kako dnevno beleži gibanje jezička na tehtnici opazovalnega panja, vreme in druga pomembna opažanja pri čebelah. Brez obotavljanja je ugodil moji prošnji, da bi želel zbrano gradivo statistično obdelati za objavo, ker je tako zanimivo in bi moglo zanimati vsakega čebelarja.

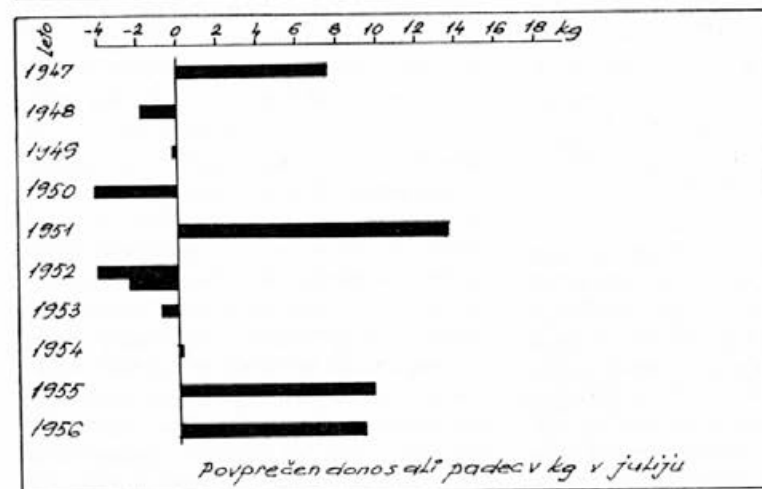
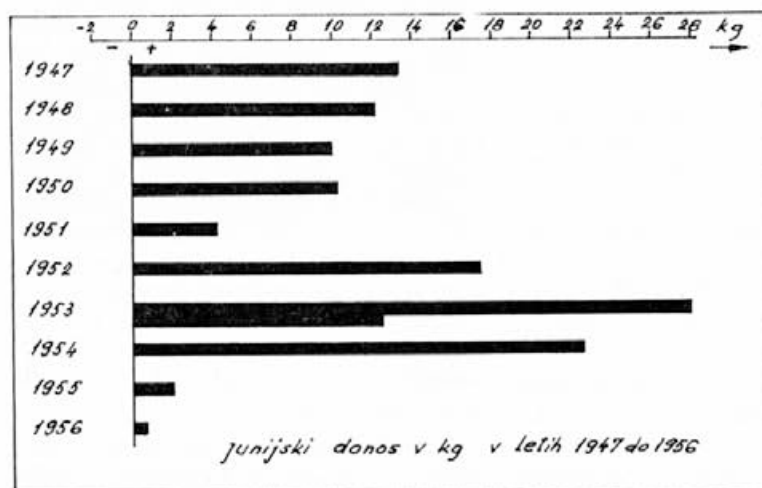
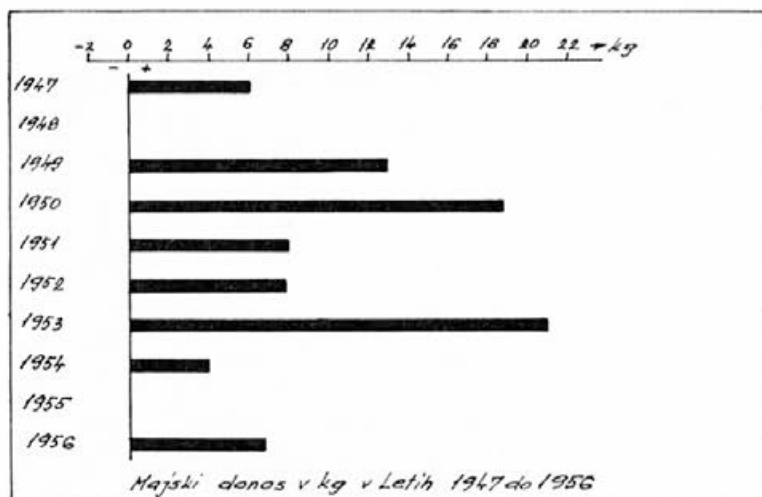
Sestavil sem rekapitulacijo za posamezne mesece in leta, iz tega sem lahko ugotovil desetletni popreček. Ko sem imel vse lepo zbrano na veliki tabeli, sem še ugotovil, da je potreben grafični prikaz, ki bo omogočal hitrejši pregled stvari. Potrebno je bilo poiskati najenostavnejši in nazoren prikaz, da bo tudi primeren za tisk. Zaradi izredne zanimivosti podatkov me je delo vedno bolj spodbujalo vse do kraja.

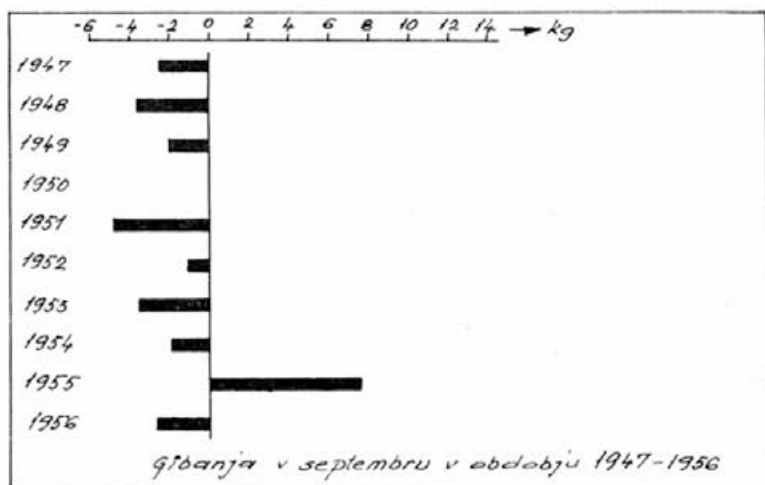
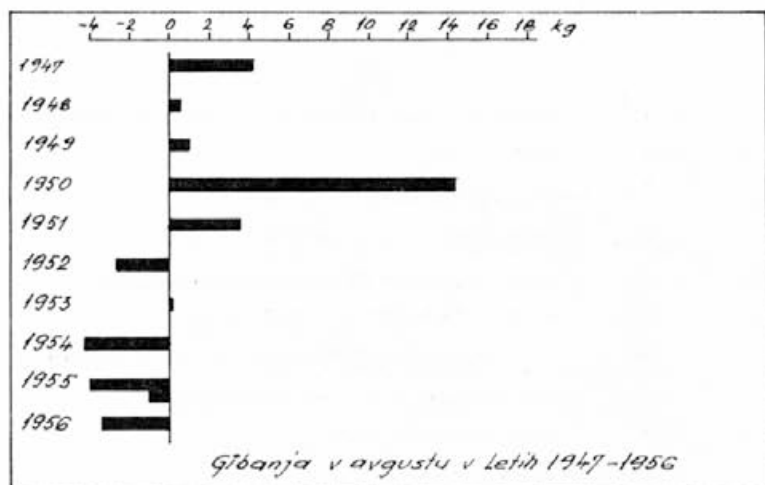
Opazovalec ima opazovalni panj v posebnem paviljonu pri domu ter redno vsak dan zapisuje svoja opažanja. Njegovo čebelarstvo je vzorno in so si ga že ogledale ne samo domače čebelarke ekscurzije temveč tudi čebelarji iz zamejstva, Avstrije in Madžarske. To čebelarstvo je stacionarno. Čebelja paša pa je tipično gozdna, zaradi

mešanega gozdnega sestaja. Travniške paše je zelo malo, zgodnjo bero nudi čebelam borovnica, potem smreka, kostanj, včasih kane tudi od hoje. Še je potrebno povedati, da je Lavrenčičevo čebelarstvo res vzorno, ekstenzivnega tipa, kakršna so pretežno naša čebelarstva. Čebelne družine se obnavljajo z rojenjem in preleganjem. V navadi ni redna zamenjava matic in izenačevanje družin s pomožnimi enotami. Zaradi tega je razumljivo, da rezultati niso optimalni, če je npr. opazovalni panj izročil ali prelegel, je opazovalec naprej beležil kar je pokazala tehtnica. V čebelarstvu ima deset satne Alberti-Žnidaršičeve panje, takšen je tudi opazovalni panj.

Iz grafikonov so razvidni končni rezultati po posameznih mesecih v letih 1947—1956 ter za to obdobje skupen pregled donosa za posamezna leta. Na podlagi gradiva je ugotovljen desetletni povprečni donos 27,69 kg na panj.

Mesec maj in junij sta najboljša za donos, v tem času so najbolj zanesljive čebelne paše. V letih 1948 in 1955 tabela ne kaže niti donosa in tudi ne padca. Na žalost manjka za leto 1948 panjski list za mesec maj. Sklepamo lahko, da je bil v tem letu kar zadovoljiv donos, ker je tehtal opazovalni panj 1. junija 62,40 kg. Tudi leta 1955 je potrebno upoštevati kot objektivni razlog dejstvo, da je družina osirotela, kar je razvidno iz opombe, vpisane dne 27. 5. 1955 »Družina brezmatična«.

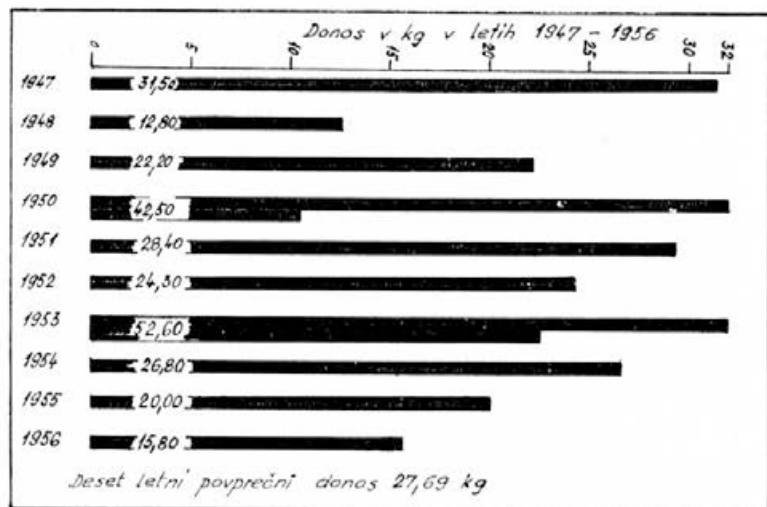
Zelo zapeljiv in svarilen je mesec julij, donos je včasih dober, včasih slab. Brez tehtnice se včasih čebelar lahko zmoti, misli da je paša pa ni niti toliko donosna, da bi se čebele same preživljale.

Pogled na tabelo, ki prikazuje donos meseca avgusta nam potrjuje, da ne moremo pričakovati izdatne donose, temveč je potrebno začeti čebele krmiti.

Septembrska tabela nam dokazuje, da čebele v tem mesecu po navadi najožje svojo zalogo. Lahko pa se zgodi

tudi čudež, kot to potrjuje stolpec leta 1955. Temu bi lahko dodali samo to, da je pri pašah vse mogoče.

Podatki so zbrani v severovzhodni Sloveniji in prikazujejo kakšni so tamkajšnji ekološki pogoji glede čebelnih paš. Morda lahko koristijo tudi ostalim delom Slovenije za približno orientacijo. Iz analize je lepo razvidno, da čeprav ni ajdove paše, je mogoče uspešno čebelariti, nikakor pa ne moremo uspešno čebelariti brez dodatnega krmljenja, kot nadomestilo za pozno poletno in jesensko pašo.

Grafikone je narisal Ivan Vrhovnik mlajši.

(Polje — 1979)

UDK 638.17

KRISTALIZACIJA GOZDNEGA MEDU — MANE

Kadar se pojavlja medenje gozda, smo čebelarji na področju mejnih obronkov, kjer se obdelovalne površine (njive, travniki) nehajo ter se začnejo neizmerne površine gozdnega področja, zelo veseli.

Donosi od sadnega drevja in travniška paša posredno vplivajo na razvoj čebeljih družin. V mesecu maju in juniju se čebelje družine (seveda tudi s čebelarjevo pomočjo, če družine špekulativno krmi bodisi s pogačami ali če poklada toplo sladkorno raztopino) lepo razmnožijo. S tem so pripravljene na gozdno pašo, katera nastopi običajno okoli srede junija. V tem času narava nudi zadostno količino cvetnega prahu, medicine pa le toliko, da se družine močno razvijajo. Medišča so v tem času običajno prazna, ker zaradi mrzlega vremena, ki ga povzročajo severovzhodni vetrovi, narava ne more dati medicine v zadostni količini. Zato je donos nektarja

le malenkosten in cvetličnega medu (sortnega) sploh ni.

Medenje travnikov zaživi šele kasneje, tj. v juniju, ko začnejo cveteti gorski travniki (senožeti in košenice). Glavna paša se običajno prične, ko začne mediti smreka. Ta nam v višjih predelih od 600—800 m n. m., skupaj z medenjem gorskih pašnikov in travnikov da najboljši med, ki je pomešan s cvetličnim. Ta med je temno rdeč, tekoč ter ima posebno odlično aromo.

Drugo medenje se pojavlja nekako sredi julija. Ta med je čisti smrekovec temno rdeče barve in je še vedno tekoč. Aroma medu je izredna in se lahko kosa z vsakim drugim medom.

Tretje točenje se pa pojavlja konec julija ter se raztegne v mesec avgust. V tem medu pa so že mešani viri medenja: višinska smreka, jelka, hrast, macesen. Ta med pa je izraziti gozdni med. Ta med pa ni več tekoč ter mora čebelar ujeti pravi čas, da ga

Vsak čebelar želi,
da gre med hitro
iz satja

lahko iztoči. So primeri, da kristalizira v enem tednu ter se ga ne da iztočiti.

Vsa navedena medenja nastopijo, če so za to dani vremenski pogoji. V tem času namreč ne povzročajo medenja samo skupina kaparjev in lekanih na jelki in smreki, pač pa povzročajo medenje še na desetine drugih ušic, ki nudijo čebelam odlično pašo.

Medenje v gozdu se pojavlja vsako leto. Uravnavajo in zdecimirajo pa nam ga vremenske razmere. Zato ujamemo včasih eno pašo, sreča je, če sta dve. Izredno pa je, če so vse tri paše. Vsakih 10 let pa se pojavi v praksi tako imenovano suho leto, ki nam ne da prav nobenega pridelka.

Z donosom mane pa nastajajo težave s točenjem. Če je zračna vlaga zadostna (kar v juliju ali avgustu navadno ni), se med še da iztočiti, posebno dokler je donos pomešan z višinsko travniško pašo ali s kostanjevcem. V suhem zraku pa ta mana postane trda ter jo le težko iztočimo. Kaj sedaj? Marsikateri čebelar si teh podplatov ne želi ter raje prepelje svoje čebele v druge paše. Čebelarji, ki pa ne prevažajo, si pomagajo drugače. Če traja gozdna paša še naprej, je treba medišča izprazniti. Kako? Sa-

te je treba namočiti v večji čeber, tako da jih voda pokrije. Praksa pokaže, koliko časa se lahko namakajo. Do 24 ur namakanja je dovolj. Če je med kristaliziran šele nekaj dni, zadostuje namakanje tudi do dve uri, potem se ga pa že lahko iztoči. Tako satje potem lahko uporabljamo tudi za plodišča. Čebele si v njem prav lahko uredijo zimsko gnezdo. Iztočeni med — mana pa gre vsa v vodo, ki jo lahko uporabimo na več načinov in sicer:

— lahko jo pokrmimo čebelam z dodatkom sladkorja 1 : 2 ter uporabimo za zimsko klajo, na kateri bodo čebele dobro prezimile,

— napravimo odlično medico, ki bo po vrenju in po šestih mesecih dozorela,

— uporabljajo pa jo čebelarji za dolivanje k namočenim slivam, jabolkam in hruškam, iz katerih kuhajo odlično domače žganje,

— satje pa lahko tudi spravimo ter ga v naslednjem letu v aprilu, maju in juniju pokladamo čebelam v plodišče ali pa v medišče.

Čebele se bodo odlično razvile ter bodo panji postali res dobri plemenjaki, ki bodo s podvojeno silo nabirali medičino.

Kako pa ravnamo z gozdnim medom, ki je v sodu kristaliziral? Nakladanje kristaliziranega medu iz soda je pozimi zelo težavno. Brez jeklene, do 1 m dolge in malo zakrivljene žlice ne gre. Ta med naložimo v manjši lonec. Tega v topli vodi do 55° C raztopimo. Postal bo zopet tekoč in prevladovala bo temno rdeča prvotna barva. V novejšem času, ko nam industrija nudi vedno več svojih izdelkov, so nam na voljo različni električni grelci s katerimi si čebelarji pomagamo. Navedene grelce pa moramo dati še v nekristaliziran med, ko je še tekoč. Kasneje, ko je med že

popolnoma kristaliziran (trd), grelca ni mogoče potisniti v med. Zato se pojavi na grelni napravi naslednje: Spodnji del grelca, ki je v medu, ga topi, zgornji del grelca pa se pregreje in postane žareč. Na sredini med topjenjem in žarenjem grelca pa se med smodi, kar kvarno vpliva na kvaliteto medu. Dobi nezaželen priokus ter tako grelca ni mogoče uporabljati.

Torej dragi čebelarji, ni vedno nesreča, kadar imamo mano v satju, pač pa je sreča, da jo imamo, saj se da gozdni med res z malo dobre volje koristno uporabiti.

Janez Meglič, Čadovlje pri Trziču

UDK 638.17

NAČRTNO PRIDELOVANJE VOSKA Z GRADILNIKI

Lojze Kastelic

Poleg medu je brez dvoma vosek najpomembnejši čebelji pridelek. S pridobivanjem voska so se ukvarjali že prvi iskalci in gojitelji čebel, kajti prav kmalu so spoznali njegova odlična svojstva in vsestransko uporabnost. Predvsem so cenili njegovo zdravilnost, uporabljali pa so ga tudi pri balzamiranju trupel, izdelavi pisalnih ploščic, pri raznih verskih obredih in podobno.

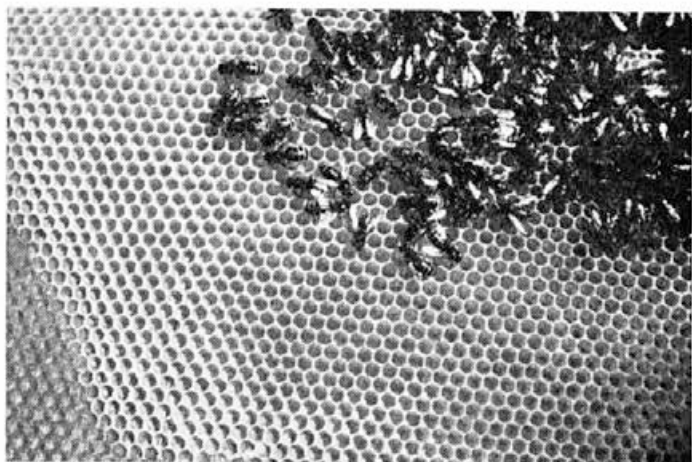
Največ so voska uporabljali za svečavo, saj je bil dolgo edina in nad vse pripravna surovina za izdelavo sveč. Izdelava sveč je bila zlasti v srednjem veku izredno čislana obrt in svečarji, povezani v mogočen ceh svečarsko-medičarske obrti, so potrebovali ogromne količine voska. To je zahtevalo od čebelarjev ne samo prizadevno, temveč tudi pospešeno pridelovanje tega čebelarskega zlata, kot so radi imenovali vosek. Vsi napredni čebelarji tedanje dobe so se trudili, da bi pridelovanje voska čimbolj izpopolnili ter na ta način pridelek povečali.

Mojster nad mojstri je bil med pridelovalci voska vsekakor naš veliki čebelar in čebelarski učitelj — Anton Janša. »Jaz zaradi voska in medu ne zmečkam nobene čebele,« je samozavestno zapisal v nekem paragrafu svoje knjige »Popolni nauk o čebelah«, »ampak jih lepo pri življenju pustim, da mi naslednje leto zopet voska in medu prinesejo!« To je bilo za tiste čase dokaj revolucionarno učenje, kajti večina voska se je pridelalo tako, da so čebele v panjih zažveplali, nakar so izrezali satovje in ga potem, ko so iz njega izcedili, oz. izprešali med, prekuhali v vosek.

Vosek se je sicer prideloval tudi z izpodrezovanjem satovja, vendar se je v naših, kranjskih panjih izpodrezovalo zadaj, kar pa ni bilo posebno donosno, saj je znano, da čebele ne gradijo prav rade novega satovja v vodoravni smeri. Mnogo raje in izdatneje gradijo v navpični smeri, to se pravi: ne za gnezdom ali pred njim, pač pa pod

Gradilni nagon je
na svojem višku

njim, če jim to seveda, prostor dopušča.

To svojstvo čebel je Janša bistrovidno ugotovil in ga z velikim pridom upošteval pri konstrukciji svojega razreznjivega panja. Panj je namreč sestavljen iz 4 enako visokih delov. Gornji del je namenjen pridelovanju medu, srednja dva naj bi služila razvoju družine, spodnji pa za gradnjo, s tem pa tudi za pridelovanje satovja oz. voska.

Tako sestavljeni panj je čebelarju omogočal, da je lahko kadarkoli odrezal, oz. izrezal tisti del, iz katerega je hotel dobiti določen pridelek. Če je bil to med, je izrezal gornji del, za zalego, za vzrejo matic ali narejanje rojev je lahko porabil enega izmed srednjih dveh delov, za pridelek voska pa je panju odrezal spodnji oddelek. Ta spodnji oddelek je našel po navadi nezaležen in brez medu, tako da je iz njega le pregnal čebele, izrezal satovje in ga zopet vrnil čebelam v ponovno graditev.

Skratka, spodnji del svojega panja je Janša namenil izključno gradnji satja in je potemtakem izviren predhodnik današnjih gradilnikov pri modernih panjih.

S pojavom umetnih voskov, kot so parafin, stearin, rastlinski voski in podobno, ki so predvsem v svečarstvu skoro povsem zamenjali čebelni vosk, se je povpraševanje po njem občutno zmanjšalo. S tem pa je splahnelo tudi zanimanje za njegovo intenzivnejše pridelovanje. Posledica tega je bilo zanemarjanje pridelovanja voska pri konstrukcijah sodobnih panjev. Le redki konstruktorji, oz. izboljševalci panjev so vključili v pridelovalni program svojega panja tudi intenzivno pridelovanje voska. Pred očmi so imeli le kar največji pridelek medu.

Tako so si morali čebelarji sami pomagati pri svojih panjih s takim ali drugačnim gradilnikom. V ta namen so največkrat preplovali en sat ali dva z letvico, pustili spodnjo polovico prazno ter tako zagotovili čebelam prostor za graditev. Pri našem Žnidaršičevem panju so pred desetletji nekaj časa pospeševalci močno priporočali gradilnik, katerega so vstavljali v zadnje okence kar pravokotno na lego ostalih satov.

Razpolovljene sate kakor tudi gradilnike na okencih so čebele rade napolnile z novo zgrajenim satjem pri količkaj dobrem gradilnem razpoloženju. Težava pa se je pokazala v tem,

da se je pojavljalo gradilno razpoloženje pri čebelah vzporedno z razpoloženjem po gojitvi trotov. Tako se je dogajalo, da so čebele gradile zgolj trotovsko satovje, v katerega je matica nemudoma zaleгла trotovsko zalego. Že po nekaj dneh so bili taki sati polni tolstih trotovskih ličink, izrezovati ter shranjevati jih pa je postalo za čebelarja velika nevšečnost. Vsled tega je večina čebelarjev, zlasti tistih, ki niso imeli dovolj časa za sprotno izrezovanje, kaj kmalu opustila take gradilnike.

Rešitev je v gradilniku, ki bi bil od deljen z matično rešetvo, ki bi preprečevala matici dostop. Pri Žnidaršičevih panjih, v kakršnih čebelari večina naših čebelarjev, pa je taka rešitev težko izvedljiva zaradi omejenega prostora.

Na strokovnih posvetovanjih slovenskih čebelarjev v lanskem in predlanskem letu so čebelarji prikazali in v posebnih referatih opisali nekaj drugače navzdol razširjenega Žnidaršičevega

panja. Razširitev pa je bila namenjena le namestitvi osmukalnika in vzreji matic. Da bi kdo vstavil v ta prostor gradilnike za pridelovanje voska, pa še nisem slišal.

Zaradi vse večjega zanimanja za čisti čebelji vosek in povpraševanja po njem, pa bi kazalo čimprej začeti z načrtnim pridelovanjem. To toliko bolj, ker je sodobna znanost ovrgla zastarelo miselnost, da porabijo čebele za potenje enega kg voska najmanj deset kg medu. Danes vemo, da potijo čebele vosek, ko nastopi v družini gradilno razpoloženje, brez večje škode za ostale pridelke. Če čebelar tega ne izkoristi, lahko samo sebi pripiše nastalo škodo. Hkrati stoji pred čebelarskimi pospeševalci naloga, da seznanijo vse čebelarje z najboljšim načinom pridelovanja.

In najbrž ne bo napak, če bomo šli pri tem po stopinjah našega velikega rojaka — Antona Janše.

OBVESTILO

Vse sodelavce Slovenskega čebelarja obveščamo, da morajo poslati rokopise za naslednjo številko najkasneje do petindvajsetega v mesecu. To je nujno potrebno, če hočemo, da bo revija izhajala pravočasno.

Uredništvo

6. AGROSKI

Tov. Milovan Zidar, predsednik zveznega komiteja za kmetijstvo pozdravlja tekmovalce

6. Agroski je mimo. Vse je teklo po načrtih, le kraj smučarskih tekmovanj je bil Zatrnik in ne Kobla, kakor smo prvotno predvidevali. Pomanjkanje snega na Kobli nas je prisililo, da smo kraj tekmovanj spremenili le nekaj dni pred pričetkom prireditve. Ta sprememba ni vplivala niti na udeležbo prijavljenih tekmovalcev niti na razpoložene in tekmovalne dosežke. Z rezultati smo se seznanili na zaključni slovesnosti v hotelu Golf na Bledu. Najboljši tekmovalci po tekmovalnih disciplinah so prejeli medalje in pohvale, najboljše ekipe, najštevilnejša ekipa in ekipa zamejskih Slovencev so prejele pohvale. Zaključno prireditev je popestril tudi srečelov, dobitniki kvalitetnih praktičnih daril so

bili kar zadovoljni. K vedremu razpoloženju je po »napornem« tekmovanju pripomogel resnično dober ansambel »Veseli Gorenjci«.

600 udeležencev 6. Agroskija dokazuje, da je zanimanje članov delovnih kolektivov kmetijske panoge za športno rekreativno dejavnost res veliko. Priznanja in spodbudne besede za nadaljnje razvijanje tradicionalnih prireditvev delavcev kmetijske panoge, ki so jih na zaključni slovesnosti izrekli tov. Milovan Zidar, predsednik zveznega komiteja za kmetijstvo, tov. Andrej Petelin, predsednik Zadrुžne zveze SRS, tov. Janez Bohar, predsednik Republiškega odbora ZSS delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije in drugi udeleženci, nas obvezujejo, da tovrstnim prireditvam posvečamo vso pozornost. Organizator, 7. Agroskija je delovna organizacija »PINUS«, Rače, ki je napovedala prav tako, ali še prijetnejše 7. srečanje na Pohorju.

FRANC ŠTRUMBELJ, dipl. oec.

S III. POSVETOVANJA O SODOBNEM ČEBELARSTVU

PRISPEVEK MAKSA GREGORCA

Minilo je leto dni od zadnjega srečanja, leto ki je ponovno potrdilo nujnost pridobivanja vseh možnih čebeljih pridelkov. Potrdilo pa je tudi prizadevanja naše delovne organizacije za vlaganja v raziskave glede uporabnosti teh pridelkov. Temu smo posvetili tudi referate s katerimi sodelujemo na tem posvetovanju.

V referatih, ki jih boste danes in jutri poslušali, bomo obravnavali:

— kako določamo kvaliteto čebeljim proizvodom, sortnost medu in kako se posamezne pridelke shranjuje. To je bistveno za ohranitev kvalitete proizvodov, ki jih mi kot predelovalci ponudimo tržišču, ker bomo lahko samo tako dosegli ustrežnejše cene in povečali prodajo.

Da bi imeli na voljo zadostne količine medu predvsem pa drugih čebeljih pridelkov kot matičnega mlečka, cvetnega prahu in propolisa se trudimo, da bi k sodelovanju pritegnili čim večje število čebelarjev širom Jugo-

Čebelja družina je
osnova za pridelo-
vanje

slavije, ki bi se organizirano usmerili na pridelavo čebeljih pridelkov. Razveseljivo je tudi dejstvo, da se vse več čebelarjev odloča, da skupaj z našo delovno organizacijo organizirano proizvajajo čebelje pridelke, saj jim le organizirana proizvodnja zagotavlja boljši ekonomski položaj. Tako nam organizirani čebelarji že nudijo precejšnje količine čebeljih pridelkov, razen medu, katerega moramo žal še vedno uvažati. Pri vsem tem pa istočasno iščemo nove oblike povezovanja in sodelovanja čebelarjev v kooperaciji s tem, da predvidevamo nove oblike dohodkovnih odnosov.

Prizadevamo si, da bi čim bolj širili potrošnjo čebeljih proizvodov doma in v tujini in smo pri tem dosegli že lepe uspehe. Razumljivo je, da moramo pri svoji poslovni politiki upoštevati pogoje trga, tako doma kot na tujem in moramo misliti na proizvajalca — čebelarja kakor tudi na potrošnika.

Pozorno spremljamo težnje prebivalcev, ki se vračajo nazaj k naravi in želijo imeti vse več naravnih zdravju neškodljivih preparatov. Da bi potrošnikom nudili kvalitetne preparate smo že pred leti organizirali Center za biotiko, ki se ukvarja s proučevanjem

čebeljih pridelkov v humani medicini. K sodelovanju nam je uspelo pridobiti že veliko število sodelavcev — znanstvenikov, profesorjev, zdravnikov, ki se vse bolj posvečajo raziskovalnemu delu na področju čebeljih pridelkov na eni strani, na drugi strani pa že imamo številne zdravnike, ki neposredno nudijo pacientom naše preparate, ki so rezultat temeljitih raziskav in vsestranskih predhodnih analiz in testov. Prav to medsebojno sodelovanje med neposrednimi proizvajalci — čebelarji in znanstveniki, nam lahko v najkrajšem času nudi najboljše dosežke. Ta izjemna aktivnost na področju raziskovanja nam je omogočila, da smo v septembru 1978 v Jugoslaviji lahko skupaj s čebelarstvenimi organizacijami organizirali III. mednarodni simpozij o apiterapiji.

Naša prizadevanja v sodelovanju s proizvajalci opreme pa gredo v smeri povečanja učinkovitosti čebelarjevega dela ob uvajanju sodobnejših potrebščin.

Temu posvetovanju želim, da bi doseglo svoje cilje in da bi razprava v teh dneh prispevala tudi za naš nadaljnji razvoj pri iskanju oblik trajnejšega medsebojnega sodelovanja.

SKLEPANJE KOOPERANTSKIH POGODB

Vabimo vse čebelarje, ki imajo nad 20 gospodarskih panjev, da se pri DO Medex vključijo kot kooperanti. Sklepanje pogodb je vsak ponedeljek, sredo in petek do konca aprila. Potrebna pojasnila vam lahko pošljemo tudi pismeno.

Čebelarji, ki imajo najmanj 60 panjev in nameravajo poklicno čebelariti, se lahko vključijo v DO Medex kot združeni čebelarji — delavci na domu.

DE KOOPERACIJA

OBVESTILO

Obveščamo čebelarje kooperante, ki niso dvignili odobrenih količin sladkorja, da prijavijo svoje potrebe in izvršijo plačilo pri Medexu.

Za nabavo sladkorja veljajo isti pogoji kot do sedaj.

ORGANIZIRANJE OPAZOVANJA SLUŽBE MEDENJA PRI DO MEDEX

Srednjeročni program DO Medex vključuje tudi opazovalno službo medenja zato bomo v letošnjem letu pričeli z organizacijo te službe. Do sedaj smo imeli organizirano opazovanje medenja skupno z Zvezo čebelarskih društev Slovenije. Ker pa so pri poročanju nastale težave, predvsem zaradi prepoznega poročanja, smo se odločili, da bomo to delo reorganizirali.

Na novo bomo ugotovili, da katere medovite rastline naj bi zajelo opazovanje, določili območja ter na njih s pomočjo čebelarskih društev določili oz. izpopolnili opazovalna mesta. Vse opazovalnice bi morale biti kvalitetno opremljene:

- panj s primerno močno družino,
- tehnična za pod panj,
- aparatura za javljanje (toki-voki) ter event. drugim priborom.

Podatke o stanju obstoječih opazovalnic ter o opazovalcih bomo imeli zbrane v najkrajšem času. Opazovalna služba bo zajela SR Slovenijo in Gorski kotar. Predvidoma bomo postavili 40 opazovalnih mest. Z ozirom na to, da je služba izredno pomembna za pravočasno odločitev čebelarja, kam naj pelje svoje čebele, pozivamo vse čebelarje, da nam pri tem pomagajo s predlogi, pismeno ali telefonično na št. 323 609, da bi to službo čimbolje organizirali. Prosimo, da nas obvestite čimprej, najkasneje pa do 15. 4. t. l., da bi vaše predloge lahko upoštevali ter da bi tako s skupno močjo pripravili opazovalno službo res kvalitetno za njene naloge.

DE KOOPERACIJA:
inž. ANTON KRAJC

MEDOVITI VIRI BODO LAHKO ZOPET BOGATO MEDILI

Ludvik Kosi

Razveseljivo je, da se že veliko število čebelarjev pogloblja v vprašanje čebelje paše in precej čebelarjev, ki se zaradi močno usahljenih medovitih virov zavzema, da bi sejali medovite in pelodnosne rastline v merilu društev in celo regij.

V potrditev, da je temu tako, naj navadnem nekaj naročilnic, ki so mi pričarale veliko tihega veselja. Med drugim medovitim drevjem in drugim rastlinjem so letos naročili čebelarji največ sadik izredno medovite in vsestransko koristne euodije npr.: Čebelarstvo Ilirska Bistrica, Dravograd in Tržič po 500 drevesc; Čebelarstvo Kočevje, Rogaška Slatina, Logatec in Radeče po 1000 sajenk; 1500—2000 sadik Marezige, Osijek itd.

Vse navedene čebelarске organizacije so poslale naročilnice, zato jim bodo v jeseni 1979 sadike tudi dobavljene. Pri naročilih so tudi nepravilnosti. Čebelarji čebelarске družine, ki imajo na površini km² 300 panjev, so naročili 100 sadik euodije. Poskusi so pokazali, da euodija trikrat bolj medi kot akacija, ki je doslej nadkriljevala vse medovito domače rastlinje. 400 navedenih odraslih medonosnic izloči pri najboljših ekoloških pogojih okrog 3000 kg medicine. Zato 100 izredno medovitih euodij ne bo imelo dovolj medicinske nuti za razvoj čebelje zalege.

Tokrat naj navedem, kako bomo npr. po skupni zamisli in načrtu zagotovili poletno pašo, ko vlada pri nas brezpašna doba, ki močno slabi čebelje družine pred zazimljenjem. Za sajenje smo izbrali med drugimi medonosnicami izredno medovito in vsestransko uporabno euodijo.

Euodijeve sajenke bom vzgojil v zadostnem številu brezplačno za vso

območje križevske čebelarске organizacije. Da bomo v obdobju petih let uresničili glavno poletno pašo in oboogatili pomladanska pasišča, bosta potrebna visoka čebelarška zavest in delo vseh čebelarjev. V vrsti čebelarških udarnikov bo potekalo delo po dogovorjenem načrtu za skupni cilj vseh nas.

Z veliko akcijo sajenja smo seznanili na občnem zboru zastopnike kmetijske zadruge, lovskega društva in gozdarstva. Največ pozornosti je posvetil našemu sadilnemu načrtu generalni direktor kmetijske zadruge. Dejal je, da bodo na Murskem polju, ki so ga na novo obdelali in uredili s številnimi odvodnimi globokimi jarki, posadili robove jarkov z drevesnimi vrstami, ki so obenem tudi vetrobrani. Take prostore, ki jih je na pretek, bomo s sodelovanjem z združniki in kmetovalci posadili z gospodarsko in čebelarstvo koristnimi gozdnimi rastlinami, ki zadovoljivo rastejo na takem zemljišču. Na vlažnih tleh bodo prišli v poštev: črna jelša, breza, jesen, vrba, brest in topol. Za drevesne kulture, ki zahtevajo rahlo peščeno toplo zemljo, bomo izbrali: euodijo colwitico (kolvito), sophoro japoniko in klon kanadske topole. Težjo zemljo bomo zasadili z staro lepoticco češnjo.

Pri uspešni rasti in medovitosti igra važno vlogo tudi globina zemeljskih tal. Drevesne vrste z dolgo srčno korenino zahtevajo globoko zemljo. Najbolj zahtevni za globino tal (60—120 cm) so v našem primeru: jesen, brest in češnja. V plitvejši zemlji (30—60 cm) uspešno rastejo: črna jelša, euodija, kolvita in sofora japonika. Jasno je, da se vse vrste gozdnih rastlin lepše razvijajo v globoki zemlji, ki poleti dlje časa vzdržuje vlago. Za maline, ki

dajo v ugodnem vremenu dnevno 2 do 3 kg medu na panj, bomo izbrali nekoliko kislo humozno zemljo, ki je tudi v poletnih mesecih, ko plodovi zorijo, dovolj vlažna. Za grmovnice so se zanimali lovci, saj divjad na obširnem sedaj golem Murskem polju nima več primernih zavetišč.

Ker je čebela gozdna žuželka, je moja čebelarska drevesnica od vsega začetka razdeljena tako, da v njej prevladujejo gozdne medovite in pelodonosne rastline domačega in tujega izvora. Zaradi potreb in popraševanja gojim sedaj na tisoče sadik divje češnje, žlahtnega kostanja, kolvite in euodije. Po predhodnem naročilu vzgajam tudi druge vrste medovitega rastlinja.

Tam, kjer sem se uspel z gozdnim gospodarstvom tesno povezati npr. s Slovenj Gradcem, ki ima največjo gozdno drevesnico, se moje medovito drevje naglo širi po gozdnih in posekah, saj letno pošljem na Pohorje 2000 češnjevih semenjakov in 2000 sadik žlahtnega kostanja. Če bi s to izredno koristno akcijo začeli takoj po drugi svetovni vojni, bi že bili določeni gozdni predeli pohorskega masiva zasajeni z medovitimi in pelodonosnimi rastlinami. Tudi ptujsko gozdno gospodarstvo se zanima za češnjeve sajenke, ki jih vzgajam iz semena več let opazovanih in preizkušenih kakovostnih matičnih dreves, ki so pod nadzorom mariborskega kmetijskega zavoda.

Da bi obogatili čebelja pasišča v celotnem območju našega čebelarskega društva, se bomo lotili tudi pogozdovanja v porečju reke Mure, kjer smo že posadili precej medovitih rastlin in tudi na obronkih Slovenskih goric. Pogozdovanje na poplavnem zemljišču je zelo zapleteno in zahteva precej znanja. Na majhnih krpah zemlje z manjšimi in večjimi poglobitvami v najnižjih legah sadimo vrbo, ki od vseh vrst gozdnega drevja prenaša najbolj mokro zemljo. Postopoma ji

sledi bela jelša, ki zadovoljivo uspeva na zemljišču s tekočo vodo. Ne smemo je zamenjati s črno jelšo, ki ima kvaletnejši rdečkast les in se odlično prirašča na mokrih tleh s stoječo vodo — to je v črnilah. Na višjih legah od jelše v globoki zemlji zadovoljivo uspevata jesen in brest. Na plitvejših tleh na enako visoki legi pa bomo določili prostor črni, beli in kanadski topoli. Poglavitna rastlina v poplavnih pasovih naših rek je še vedno akacija. To gozdno vrsto, ki slabše prenaša obilno zemeljsko vlago, sadimo v najvišjih legah in poleg tega tam, kar je zelo gospodarno, v suhih pustih peščenih tleh, kjer druge gozdne vrste slabo uspevajo. To pa zaradi tega, ker je akacija ustvarjena tako, da najvažnejšo hrano za rast — dušik — črpa s koreninskimi gomolčki iz nitro bakterij, te pa iz zraka. Vedeti moramo, da je akacija v poplavnem področju, kjer jo poplavi mrzla voda, v najlepšem cvetnem razkošju medi pa ne. Da

Breza

- a) Prašni in pestični cveti
b) trije pestični cveti

- ilva : a) pestični, b) prašni cvet, c) list
d) prašni in e) pestični cveti

J e s e n i

Beli jesen a) Dvospolni cveti, b) dvospolni cvet, c) list, d) plod

je temu tako, naj še povedo svoja mnemnja tudi drugi čebelarji, ki opazujejo take pojave.

V predteklih letih smo posadili precej madžarskih križancev in 3 leta stara drevesca so že lepo cvetela in medila, kar se pri tako mladih drevescih redko dogaja. Madžarski čebelarški strokovnjaki so vrsto let križali sorodne robinije in vzgojili več novih križancev akacije, ki znatno presegajo medovitost naše prvotne rastline te vrste. Romunski znanstveniki na čebelarškem polju so dosegli še več, vzgojili so klone različke, ki cvetijo v časovnem zaporedju.

Tovariš Ciril Tručl, eden pomembnih pomurskih čebelarjev, mi je na večdnevnom potovanju po Madžarskem obljubil, če mi bo uspelo nabaviti

seme in vzgojiti akacijeve različke, da bodo murskosoboški čebelarji, ki so pred nekaj leti nabavili in posadili za poldrugi milijon din eksotičnih medovitih rastlin, takoj naročili in posadili 10.000 akacijevih različic. Razgledani, kleni, skromni in izredno delavni Sobočanci imajo za seboj že mnogo izvršenih akcij.

Hribovske gozdove na obronkih Slovenskih goric, kolikor spadajo v območje našega društva, bomo oplemenitili z zlahtnim kostanjem, javorom, divjo češnjo, euodijo, soforo, kolvito in novimi kloni akacije. Zlahtni kostanj in javor z veliko količino odpadlega listja vzdržujeta rodovitnost tal. Pogozdovanje z navedenima kulturama ne zahteva veliko znanja. Priporočljivi so čisti kostanjevi in javorjevi gaji. Divja češnja, sofora in aka-

T o p o l i

Trepetlika

a) Prašni, b) pestični cvet, c) list

Bela topola

po kakovosti lesa takoj za kanadsko topolo

cija pa z redko odpadlim listjem siromašijo gozdno površino. Sadimo jih med mladi naraščaj žlahtnega kostanja, javora, lipe, gabra ali hrasta. Naštete vrste dobro prenašajo delno zasenčenje, ker zaostajajo v rasti za navadenimi svetlobe željnimi drevesi. Euodijo in kolvito, ki za razvoj zahtevata tudi veliko svetlobe in s skromno steljo siromašita zemljo, sadimo ob robovih gozdov. Akacija je drevo toplega podnebja in najbolj uspeva na legah vinske trte, oreha in žlahtnega kostanja. Naravno se sama dobro razmnožuje. Mladike poganja iz gostega razpleta korenin in postane kot trnasto goščavje zelo nadležna, če jo posadimo

na nepravem mestu npr. ob robu gozda, sadovnjaka ali njive. Ni pa nevarnosti, da bo robinia prodrla iz gozda na travnik ali njivo, če jo gozdni pas loči od travniške ali njivske površine.

Vsaka gospodarska veja se razvija na temelju znanosti. Tudi s čebelarstvom je tako. Le po znanstvenih izsledkih bomo spoznali vse tiste medovite rastline, ki ždijo neizkoriščene v naročju narave in so sposobne, če jih posadimo v dovolj veliki količini na pravem prostoru, da povečajo čebelje pridelke.

Za reševanje pašnih problemov smo poklicani vsi čebelarji.

O CVETNEM PRAHU

1. Odkod je cvetni prah?

Vsak od vas je gotovo že opazoval čebelico, ki je na cvetu nabirala cvetni prah. Ta prah pa imenujejo strokovnjaki pelod. Posamezna pelodna zrnca so velika le nekaj tisočink milimetra. To so moške ključne celice na cvetu. Čebele in druge žuželke prenašajo nehote pelod iz cveta na cvet in pri tem nehote oplojujejo ženske cvetne dele. Čebele pa nabirajo pelod tudi kot hrano za svojo zalego. Z dodatkom medicinskega zgnetejo na milijone drobcenih pelodnih zrnec v večjo kroglico, ki jo odnašajo v koških na zadnjih nožicah v panj. Ker te kroglice nosijo v panju na nožicah, jim čebelarji rečemo obnožina. Znanstveniki pa so ugotovili dobre zdravilne učinke cvetnega prahu — v tem pogledu so sedaj neprekosljivi francoski, sovjetski in švedski znanstveniki. Čebelarji so kmalu našli načine, da čebelam odvzamejo del nabrane obnožine.

Brez škode za razvoj družine lahko čebelar odvzame nekako desetino na-

branega cvetnega prahu od panja. Osmukalniki so namreč tako prikriti, da osmukajo le največja zrnca obnožine, od katerih pride nekako 50 zrnec na 1 gram.

2. Kaj vsebuje ta cvetni prah?

V naslednjih razmišljanjih se naslanjamo izključno na dve strokovni knjigi: HEROLD — **Zdravje iz čebelnega panja** in francoskega strokovnjaka CAILLASA — **Čudovite lastnosti cvetnega prahu**.

Pelod vsebuje različne osnovne snovi, ki so za naše presnavljanje zelo velikega pomena. Te snovi so namreč potrebne, da ohranjajo našemu telesu potrebno zdravje in ga varujejo pred okvarami zaradi pomanjkanja nekaterih snovi. **Toda važnejše kot vse posamezne snovi skupaj je harmonično delovanje teh osnovnih snovi.**

Ker sedajo pašne čebele na najrazličnejše vrste cvetov, je cvetni prah različnih barv. Prav tako pa to vpliva tudi na sestavo, zato predstavljajo

navedene vrednosti le nekako povprečje.

Cvetni prah je sestavljen približno iz 25 % proteinov, dušičnatih beljakovinskih snovi. Od teh je 15 do 20 % aminskih kislin in za naše življenje nepogrešljivih nezasičenih maščobnih kislin. Najpomembnejše so linolske kislina, linolenska kislina in arahidonska kislina. Torej tri na popolnoma različne načine nezasičene maščobne kisline.

Poleg tega je v cvetnem prahu še 40 % ogljikovih hidratov ali sladkorjev, pa še vitamini in antibiotične snovi ter še snov, ki poživlja rast telesa, ki pa so jo šele pred kratkim odkrili.

Zaradi rednega uživanja cvetnega prahu se večkrat pokažejo razni učinki in zato lahko domnevamo, da izvirajo ti učinki iz harmoničnega delovanja proteinov z vitamini in aminskimi kislinami ob navzočnosti mineralnih mikroelementov. Od teh poslednjih so v cvetnem prahu že zasledili železo, baker, kalij, natrij, magnezij, kalcij in silicij.

Oglejmo si sestavne dele cvetnega prahu malo natančneje.

A. Najprej so tu različne amino kisline

V cvetnem prahu se v različnih količinah nahaja cistin, histidin, triptofan, metionin, fenilalanin, treonin, arginin, izolevcin, levcin, lizin, valin in glutaminska kislina.

Te snovi že same dokazujejo bogastvo cvetnega prahu in raznovrstnost njegovih sestavin. Cvetni prah vsebuje pet do sedemkrat več aminskih kislin kot govedina, jajca in sir.

B. V cvetnem prahu so doslej odkrili naslednje **vitamine**:

- B₁ = tiamin ali anevrin,
- B₂ = riboflavin ali laktoflavin,
- B₆ = pirodaksin. Ta vitamin pospe-

šuje rast telesa in onemogoča slabokrvnost;

B₃ in PP. PP je neke vrste amido nikotinska kislina in je znano sredstvo proti pelagri. Obe sredstvi delujeta uspešno proti navšečnostim pri ravnotežju, ugodno vplivata na kožo, na prebavo in na živčevje;

B₅ = pantotenska kislina. Ugodno vpliva na telesno rast, oskrbuje kožo, krepi živce in dihanje, urejuje prebavo in izboljšuje kri;

vitamin C = askorbinska kislina, ki zdravi skorbut, preprečuje krvavenje dlesni in nasplošno ustavlja krvavitve;

B₂ kompleks = folska kislina, ki je važna za tvorbo krvničk.

Cvetni prah pa vsebuje tudi karotine in protivitamin A, iz katerega ustvarja naše telo vitamin A. Ta vitamin imenujemo tudi rentinol in je sestavni del purpurne barve v očesni mrežnici. Ta vitamin igra tudi važno vlogo pri spremembah veznega tkiva. Pomanjkanje tega vitamina povzroča, da poroženi očesno zrklo, da se včasih solzni mešički preveč solzijo, v najhujšem primeru bolnik lahko oslepi.

V cvetnem prahu pa se nahaja tudi vitamin H = biotin. Dokazala sta ga sovjetska znanstvenika DEVIATREIN in JOJRIŠ. Ta vitamin zelo pospešuje telesno rast ter blaži vnetje kože in očesnih vek.

Vitamin E = tokoferol imenovan, je vitamin, ki pospešuje razplojevanje in rodovitnost. Povzroča, da se v jajčnih ustvarjajo jajčeca in v modah semenčice.

Iz dosedanjega opisa zvedemo, da so v cvetnem prahu doslej ugotovili že 9 vitaminov, ki so za človekovo zdravje zelo pomembni.

60 g cvetnega prahu zadostuje, da pokrije dnevno potrebo po vseh vitaminih. Ker pa tudi živila vsebujejo vitamine, zadostuje za naše potrebe že manjša količina peloda. V pelodu se namreč nahaja tudi **rutin**. Pridobivamo ga iz rastline **rutice** (*Ruta graveolens* L.) in se nahaja tudi v ajdovi n. r.

ki in v jagodah črnega ribeza. Rutin oža kapilare, zaradi česar ne nastopajo nepredvidene krvavitve. Poleg tega pa rutin krepi tudi delovanje srčne mišice.

Končno vsebuje cvetni prah še anti-biotične snovi. To so dokazali poskusi francoskih znanstvenikov CHAUVINA in LENORMANDA. CAILLAS trdi: »Zdravljenje s cvetnim prahom odpravi najupornejšo zapeko. Pelod namreč ugodno vpliva na mikrobe, bakterije in fermente v našem črevesju, kar na kratko lahko imenujemo ‚črevesno flo-ro‘. Pelod je nekak ‚policaj‘ v črevesu. Na glivice pa nima nobenega vpliva.«

V omenjeni literaturi pripisujejo cvetnem prahu naslednje delovanje:

1. Cvetni prah povzroča apetit

Bolnikom, rekonvalescentom, obupanim nad boleznijo brez nadaljnjega priporočamo cvetni prah. Uravnava namreč želodčno delovanje. Shujšane osebe pridobijo zopet svojo normalno težo — v nasprotju s tem pa jo debeli izgubljajo.

2. Cvetni prah pomaga pri prebavnih nevšečnostih:

a) odpravi najtrdovratnejšo zapeko;

b) izboljšuje pa tudi najbolj uporno diarejo, odstranjuje črevesno vnetje in količno bacilozo ter druge neprijetne infekcije, ki jih povzročata črevesna flora ali tuje nevarne bolezenske klice v črevesju.

Zaradi svojega antibiotičnega delovanja učinkuje cvetni prah v črevesju kot nekak regulator. Uničuje ali vsaj ovira v razvoju človeku škodljive mikrobe in pomaga koristnim mikrobom, da »zmagujejo«.

3. Cvetni prah deluje poživljajoče na psiho

To delovanje ne izvira samo od izboljšanja telesnega stanja. Kdor uživa

cvetni prah, postaja manj nervozen in manj nervozen in manj razdražljiv. ljubeznivejši in priljudnejši ter kmalu bolje razume svojo okolico.

4. Cvetni prah odpravlja živčne slabosti

Uživanje cvetnega prahu povzroča življenjsko euforijo, se pravi, da se poveča dober občutek in človek postaja zadovoljnejši. Cvetni prah namreč izboljšuje življenjsko dinamiko, podžiga podjetnost in dviguje optimizem, ki je tako zelo potreben kadar hočemo kaj doseči.

5. Cvetni prah izboljšuje splošno stanje

Deluje kot nekako poživilo. Pri preboleznikih se naglo dvigujejo telesne moči.

6. Cvetni prah izboljšuje prekrvavitv možganov

Cvetni prah nikakor ni doping. Deluje počasneje in temeljiteje od vseh razburil, včasih komaj opazno.

7. Cvetni prah ugodno vpliva pri možganskih nevšečnostih

Iz raziskovalnega dela sovjetskega znanstvenika DEVIATREINA se je izkazalo, da pelod vsebuje rutin, ki preprečuje krvavitve v možganih, pa tudi tiste v srčni mišici. Rutin krepi retikularni sistem, posebno pa deluje na lasaste cevčice.

8. Cvetni prah krepi telesno rast

9. Cvetni prah nudi pomoč slabotnim otrokom

Z uživanjem cvetnega prahu se pri slabokrvnih otrocih dvigne število rdečih krvničk za 25—30 %, količina hemoglobina pa se dvigne za 15 %.

10. Cvetni prah izboljšuje vid

Znano je, da se v pelodu nahaja riboflavin. O vplivu tega vitamina na izboljšanje vida, nihče ne dvomi in ga tudi ne oporeka, saj so doslej registrirali že mnogo izboljšanj vida.

11. Cvetni prah izboljšuje rast las

Med aaminskimi kislinami, ki se nahajajo v pelodu, je cistin — žveplo vsebujoča aminokislina, ki je zelo pomembna z rast las. Medicinsko so namreč ugotovili, da se z uporabo cistina lasišče gosti in da preprečuje izpadanje las.

12. Cvetni prah nudi tudi kozmetiki svojo pomoč

Priporočajo naslednjo mažo: kavno žličko cvetnega prahu je treba dobro zmleti in moko dobro zmešati z rumenjacom svežega jajca. To mažo polagamo z masiranjem na obraz in vrat,

kjer naj vsaj pol ure deluje. Uspeh je presenetljiv.

13. Cvetni prah pomaga pri obolenju prostate

Vsak tretji moški star čez petdeset let ima nevšečnosti s prostato: bodisi, da se je vnela (Prostatitis), bodisi da se je povečala in otrdela, bodisi da je postala rakasta. Vsakemu moškemu, posebno po 45. letu, priporočamo, da gre vsaj enkrat letno na preiskavo zaradi prostate. Cvetni prah se je zelo dobro uveljavil kot snov, ki preprečuje te nevšečnosti in izborno pomaga pri medicinskih posegih. K temu pripominja HEROLD: »Na srečo vsebuje pelod vse tisto, kar predpisuje zdravnik pred operacijo ali takoj po njej — antibiotike, ženske hormone in sredstva, ki dvigujejo splošno počutje, vitamine in aminske kisline.«

Prevod: Julij Mayer

DETELJE

Bela medena detelja: *Melilotus albus* L.

Rumena medena detelja: *Melilotus officinalis* L.

Domača imena: mejičnik, kokotec, ždraljika.

Je zelo medonosna, nezahtevna glede klime in tal. Odlično prenaša sušo. Tudi njeno ime pove, da je medena (*Melilotus*) in zdravilna (*officinalis*). J. Mamirovski in F. Simič navajata, da jo veliko goje v ZDA. Literatura omenja medeno deteljo kot dveletno rastlino. Menim, da je bilo seme, katero sem pred leti sejal selekcionirane orjaške medene detelje *Melilotus alba altissima*, kajti ta je cvetela

kmalu po 60 dneh po setvi. Sejal sem jo v spomladi, ko mine nevarnost pozebe, kakor ostale detelje. Namen je bil, da bi poleg čebelje paše pridobili zeleno krmo. Detelja je lepo vzkalila in lepo napredovala, tako da je v juliju dosegla 1 m višine in pokazala prve cvetove, cvetela je avgusta, septembra do poznih slani. Dosegla je višino 2 metrov, nudila je čebelam obilno cvetja, poleg nektarja so nabirale tudi cvetni prah. Močne slane so uničile listje in cvetje, tako da je ostalo samo steblovje, ki je bilo pri zemlji prst debelo. Tako ni bilo z zeleno krmo nič. Deteljo je povaljal zapadli sneg in naslednjo spomlad smo jo s težavo preorali.

Torej mlada medena detelja bi se že dala porabiti, saj da obilo mase. Toda če ima pri tem besedo čebelar, pa jo bo pustil dokler cveti. Takrat pa predstavlja maso, ki jo podorjemo. Tako imenovano zeleno gnojenje.

Za rumeno medeno deteljo pa menim, da je skromnejša, manj zahtevna, sejemo

jo po nasipih ob cestah, železnici ipd. Čebelar jo lahko v jeseni nasmuka in v spomladi seje, kjer pač ima primeren prostor.

Poizkusite!

PISMO BRALCA

Marjan Erjavec

Članek »Le začnimo še enkrat« — kjer beremo o pobiranju čebel (SČ, št. 2/79 Lojze Kastelic), me je spodbudil, da napišem nekaj misli o tem.

Nehote sem se ob branju vrnil v dni, ko sem tudi sam »pobiral čebele pred panji«, vendar sem premraženo čebelico, ki je še kazala znake življenja, pobral s snega, jo vzel v tople dlani in jo še ogreval s toplim zrakom iz ust toliko časa, da je postala živahna.

Dal sem jo pred žrelo. Priznati moram, da tega ne počenjam več. Ugotovil sem namreč, da so skoraj brez izjeme odločno odletavale čim dlje od čebelnjaka. Bilo je le nekaj primerov, ko je ogreta čebela urno odletela v panj. Ugotovil sem, da je vzrok hitra sprememba temperature, ko se je čebela vračala z odstranjevanja mrtvic. Nekaj delavk sem namreč pred vzletom rahlo posul z moko, ko so odnašale mrtvice. Pri vračanju jih je nekaj obležalo pred čebelnjakom. Večina teh ogrelih čebel se je vrnilo v panje, a še te ne vse. Nekatere so kljub ogretju odletele proč, kot bi hotele povedati, da so se zaradi naporenega dela pri odstranjevanju mrt-

vic tako utrudile, da bi kaj kmalu v panju podglele. Zato so se odločile tudi te oditi »iz toplega doma v mrzlo smrt«, kot pravi avtor članka.

Postopek reševanja v prvih pomladanskih dneh, ko sredi toplega popoldneva zapiha nenadoma mrzel veter pa včasih predstavlja pravo morišče tudi mladih čebel. Predvsem je pred čebelnjakom v teh trenutkih velika gneča letelih čebel, ki jih veter premetava, dokler ne padejo na tla. Nekajkrat sem s hitrim razprostiranjem črnega polivinila pred čebelnjakom pobral cel roj onemoglih, obnožine polnih čebel. V zaščitenem kotu pred vetrom sem jih ogreval na različne načine. Odpočile so se in odletele vsaka v svoj panj. Mrtvic je bilo malo.

Toda čebelar ni vedno v takih trenutkih ob čebelnjaku. Nemalokrat jih kar z roko pobira in daje v napačen panj. Velikokrat pride do razburjenja družine, čebele prično močno izletavati in mrzel piš jih nemalo odnese. Izguba je s tem še večja, kot jo povzroči narava sama.

Ker stojimo pred vrati pomladi, ki bo več ali manj muhasta, bodo verjetno te izkušnje marsikaterega čebelarja močno zanimale.

DRUGO REPUBLIŠKO SREČANJE IN TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV BO V LJUBLJANI

S posebno okrožnico je komisija za čebelarški naraščaj pri ZČDS obvestila vse čebelarške krožke in društva (družine) o pripravah na drugo republiško srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev.

Srečanje in tekmovanje bo 19. maja 1979 v Ljubljani. Ker je Ljubljana prometno središče Slovenije, bo na ta način olajšana udeležba vsem prijavljenim.

Vsak prijavljeni čebelarški krožek za tekmovanje bosta zastopala dva člana, ki jih odberejo člani krožka. Tekmovanje pa bo v treh skupinah in sicer:

— v prvi skupini bodo tekmovale ekipe, ki delajo po minimalnem programu (nižja skupina — do 5. razreda osnovne šole);

— v drugi skupini bodo tekmovale ekipe, ki delajo po maksimalnem programu (od 5. do 8. razreda osnovne šole);

— v tretji skupini bodo tekmovale ekipe srednjih šol.

Način tekmovanja bo po načelu ankete in se bo glede tega razlikoval od prejšnjega. Vprašanja pa bodo s področja biologije in življenja čebel, tehnologije čebelarjenja, čebeljih pridelkov, paše in zgodovine čebelarstva. Najboljše ekipe bodo nagrajene.

Rok za prijavo ekip je 20. april.

V času tekmovanja bo posvetovanje mentorjev o organizacijskih in vsebinskih vprašanjih mentorstva.

Ob srečanju bo tudi razstava.

Na ta način bo dobilo srečanje ne le manifestativno, ampak hkrati delovno obeležje.

Vsa podrobnejša navodila bodo sledila.

Komisija za čebelarški naraščaj pri ZČDS

PET LET DELOVANJA KROŽKA MLADIH ČEBELARJEV V RUŠAH

Na osnovni šoli v Rušah je začel delovati krožek mladih čebelarjev v mesecu februarju 1974. leta. Pobudo za ustanovitev krožka je dala čebelarška družina Ruše.

Prvi dve leti je bilo delo krožka v glavnem teoretično, saj nismo imeli svojih čebel. Prvi AŽ panj nam je podarila MZČD Maribor, roj pa je daroval predsednik ČD Ruše tovariš Tibauth Janko.

Ze od leta 1973 dalje pa so se člani ČD Ruše vestno pripravljali na gradnjo čebelnjaka in družinskega paviljona.

Zaradi pomoči gospodarskih in drugih organizacij Ruš ter prizadevnega prostovoljnega dela čebelarjev, je bila že v junija leta 1977 svečana otvoritev društvenih objektov, istočasno pa tudi razvitje družinskega prapora.

Z izgradnjo teh objektov so se izboljšali tudi pogoji dela krožka. ČD Ruše je nabavila osnovno čebelarško orodje in

opremo, ČD Veržej pa nam je podarila naseljen AŽ panj.

Na prvem tekmovanju mladih čebelarjev v maju 1977. leta v Celju je naša ekipa zasedla prvo mesto v višji skupini. Za nagrado smo prejeli AŽ panj in seveda tudi diplomo. Tako oskrbujemo člani krožka danes 3 naseljene panje.

Poleg rednega obiskovanja pouka čebelarstva sodelujemo člani krožka tudi pri drugih akcijah. Tako smo ob otvoritvi prizidka k osnovni šoli Ruše 1971. leta pripravili razstavo čebeljih pridelkov, opazovalni panj s čebelami, izdelke Medexa ter v sliki in besedi prikazali delo našega krožka. Prav tako smo sodelovali pri pripravi in izdelavi razstave čebelarstva v decembru 1977 in 1978 v izložbenem oknu trgovine Kmetijske zadruge Ruše. Del eksponatov za razstavo smo dobili v trgovini MZČD Maribor.

Lansko leto v mesecu juliju smo bili nagrajeni z izletom v Mursko Soboto, kjer smo prisostvovali otvoritvi plemenilne postaje Čarda. Delo v krožku, ki ga povprečno obiskuje po 13 učencev in

učenk, bo še nadalje usmerjeno v spoznavanje življenja in dela čebel.

Marko Bukovnik
Krožek mladih čebelarjev

MLADI ČEBELARJI NA NAŠI ŠOLI

Leta 1960 je na naši šoli začel delovati čebelarški krožek. Krožek je deloval že prej, vendar je bil vključen v pionirsko šolsko zadrugo. Letos pa se je pionirska šolska zadruga razdelila v sekcijo pionirjev kmetovalcev in sekcijo pionirjev čebelarjev. Oboji so delali pod skrbnim vodstvom tov. Ignaca Topolnika, prosvetnega delavca na naši šoli ter tajnika Čebelarškega društva Ivan Jurančič, Križevci pri Ljutomeru. Ker še niso imeli čebelnjaka, je bila njihova največja želja, da si ga čimprej zgradijo.

Skupaj s sredstvi pionirske zadruge, predvsem s prostovoljnimi delom krožkarjev in skrbnega mentorja ter čebelarja Alberta Jandla, so leta 1963 zgradili čebelnjak za 18 AŽ panjev. Čebelarško društvo Križevci pa je krožkarjem podarilo en naseljen panj. Krožkarji so vestno in marljivo delali, bili pa so tudi ponosni na to, da so bili med prvimi krožkarji v Sloveniji in Jugoslaviji. Ko je čebelarško društvo Križevci praznovalo 70-letnico obstoja, to je bilo leta 1968, nas je obiskala sarajevska televizija ter snemala delo našega krožka v čebelnjaku. Pred nekaj leti pa je tov. Topolnik, ko je odšel v pokoj predal mentorstvo tov. Jožetu Črčku, ki krožek uspešno vodi po začetni

Sedaj imamo v čebelnjaku 3 naseljene in tri nenaseljene AŽ panje. V krožek je

vključenih šest učencev. Res nas je bolj malo, vendar ti delamo zavzeto. Sestavili smo program dela, po katerem sedaj delamo. Ker takoj v začetku šolskega leta nismo mogli pričeti z delom, smo sedaj za mesec dni v zaostanku po predvidenem učnem načrtu, vendar se z navdušenjem trudimo, da bi zamujeno nadoknadili. Izdelali smo tudi stenčas, na katerega pišemo o koristnosti čebel za naše zdravje in kmetijstvo zaradi opravevanja rastlin. Krožkarji imamo tudi v načrtu, da bi izdelali plemenilček, ki bi ga postavili v razredu. Plemenilček nam ne bi bil le za okras, ampak bi lažje opazovali delo, razvoj in življenje čebel.

Za naseljene panje, ki jih imamo, dobro skrbimo. Tudi med počitnicami, ko prenehajo delovati vsi krožki, naš krožek deluje. Lansko leto smo imeli čebele na paši skupaj s čebelami tov. Črčka na Pohorju. Natočili smo 15 kg medu, ki pa smo ga podarili šoli. V jeseni nam je šola kupila sladkor, da smo čebele lahko dobro nakrmili.

Sedaj v zimskih mesecih pa se učimo o življenju in razvoju čebel. Naše sestanke pa vedno popestrimo s pripovedovanjem lastnih doživetij.

Sonja Žilavec,
O. Š. Branko Bernot-Aljaž
Križevci pri Ljutomeru

TUDI PRI NAS SMO USTANOVILI ČEBELARSKI KROŽEK

Pomen čebel in vloga čebelarstva tudi nas obvezuje, da ohranimo čebelarjenje in se kot pionirji vzgajamo za bodoče čebelarje. Zato smo tudi na naši šoli ustanovili sadjarsko-čebelarški krožek, ki ima 17 članov. Lani in letos se zbiramo vsako sredo in se seznanjamo s čebelarškim delom.

Bili smo tudi na poučnih izletih pri naših čebelarjih, ki so nam veliko pomagali.

Pripravljeni so nam dati čebelje družine. V letošnjem letu nameravamo postaviti čebelnjak, nabaviti opremo, orodje in vzgojiti nekaj čebeljih družin. Za vse to pa nam je potrebna tudi širša družbena pomoč, predvsem v opremi in orodju.

Vodja krožka: Slavko Stare
Mentor: Riedl-Petan

PRISPEVKI ZA ČIC

Čebelarstvo društvo Kočevje
i. s. člani:

Jože Videvol	50.—
Jože Požunec	96.—
Janez Macele	150.—
Mirko Žagar	100.—
Franc Cebin	50.—
Mirko Mikolič	70.—
Vili Maček	50.—
Vinko Erjavec	50.—
Peter Markovič	60.—
Ivan Marinč, v obveznicah	100.—

Jožica Fabijan, v obveznicah	1000.—
Toni Fanjan, v obveznicah	400.—
sedem članov skupaj	140.—
Čebelarska družina Ljutomer i. s. člani:	
Janko Belec	200.—
Ivo Lašič	100.—
Peter Petek	100.—
Karel Šterman	100.—
Jože Habjanič	50.—
Marjan Macun	50.—
Anton Slavič	50.—
Vinko Tarča	50.—
Štefan Tompa	50.—
Zveza čebelarskih društev Murska Sobota	289.—
Člani Čebelarskega društva Litija namesto venca na grob pok. Ivana Žunko	1860.—
Franc Rener iz Ilirske Bistrice	50.—
Albina Cerne iz Ljubljane	300.—
Anton Smrekar iz Kresnic	300.—
Anton Peterlin s Križa - Komenda	120.—
Brane Smerke iz Ljubljane	500.—
Franc Jecelj iz Ljubljane	50.—
Čebelarska družina Skaručna	1000.—
Vsem darovalcem se iskreno zahvalju- jemo!	
	ZČDS

ČEBELARSKA PROSLAVA V GRIŽAH

Lani decembra je Obč. čebelarska zveza Žalec priredila v Grižah proslavo ob mednarodnem čebelarskem dnevu. Ob tej priliki smo savinjski čebelarji odkrili na zadružnem domu v Grižah spominsko ploščo čebelarju in piscu čebelarske knjige, izdane leta 1872 v Celju, župniku Janezu Goličniku. Obenem pa smo razvili čebelarski prapor Obč. čebelarske zveze Žalec, ob 80-letnici ZČD Slovenije in 70-letnici obstoja čebelarske organizacije Savinjske doline.

Proslava je potekala pod pokroviteljstvom Občinske konference SZDL Žalec. Ta je prevzela patronat nad

odkritjem spominske plošče ter razvitjem čebelarskega prapora. Proslavi so prisostvovali še predstavniki družbenopolitičnega življenja občine Žalec. Čebelarjev iz Savinjske doline ter tudi domačinov se je zbralo kar lepo po število. Navzoči pa so bili predstavniki družbenopolitičnega življenja KS Griže.

Kljub mrazu in poledici 12. decembra 1978, je privabila ta jubilejna obletnica naše čebelarske organizacije čebelarje, pa tudi čebelarke niso izostale. Domača godba na pihala iz Griž je s koračnicami pred pričetkom še popestrila našo proslavo. Tako so

se domačini iz Griž dostojno pripravili na čebelarški jubilej Savinjske doline. Zato smo lahko ponosni ter hvaležni našim prednikom čebelarjem, za njihovo požrtvovalnost pri širjenju slovenske kulture in gospodarske omike Slovencev na področju čebelarstva.

Po odigranju državne himne, je pred odkritjem spominske plošče Janezu Goličniku, spregovoril o pomenu naših prednikov čebelarjev, ki so s svojo zavednostjo dvigali zavest preprostih Slovencev za kulturo predsednik sveta za družb. ekon. razvoj kmetijstva inž. Kač.

Po odkritju spominske plošče Janezu Goličniku na zadružnem domu v Grižah, se je proslava nadaljevala v dvorani Svobode. Tu je imel slavnostni govor predsednik Občinske čebelarске zveze Žalec tov. Tone Rozman. Iz njegove obširne razlage čebelarске zgodovine smo izvedeli za marsikatero čebelarско zgodovinsko dejstvo, ki bi šlo sicer v pozabo.

Pester kulturni program so pripravili učenci osnovne šole Griže. Bogat program 50-članskega mladinskega pevskega zbora iz osnovne šole, solo točke ter tamburaški koncert učencev in učenk pod vodstvom tov. Les-

jaka, so na nas napravili nepozaben vtis.

Našo proslavo pa je počastil s svojim izborom pesmi tudi moški pevski zbor iz Tabora pod vodstvom tov. Lesjaka.

Tako kot se spodobi za tako slavnostno pripravljen program svečane obletnice čebelarске organizacije v Savinjski dolini, je tudi vodstvo Občinske čebelarске zveze Žalec poskrbelo, da je ob tej priložnosti podelilo več priznanj, odlikovanj ter spominskih čebelarški plaket Občinske čebelarске zveze Žalec. Prav je, da so se spomnili za to priložnosti starejših čebelarjev, ki so v preteklosti tudi mnogo storili za našo čebelarско organizacijo.

Sredstva za izvedbo programa proslave smo čebelarji prispevali v oblik žeblicev zai prapor. Razumevanje pa je pokazalo tudi trgovsko podjetje Medex iz Ljubljane, ki je nakazalo lep znesek Občinski čebelarški zvezi. Delovne organizacije občine pa so prav tako prispevale svoj delež. KS Griže in obrtniki iz Griž so se še posebno izkazali. Izostala pa ni pri tem občinska skupščina Žalec ter Kulturna skupnost Žalec. Občinska konferenca

SZDL Žalec pa je plačala stroške izdelave in vzdave plošče v Grižah.

Vodstvo Občinske čebelarke zveze Žalec in tudi čebelarji smo se na do-
stojen način predstavili občinski jav-

nosti v žalski občini in pokazali, da
tudi čebelarji predstavljamo del go-
spodarske dejavnosti v občini.

Oto Primožič

V PRIPRAVI JE PRAVILNIK O IZKORIŠČANJU ČEBELJE PAŠE IN O PREVAŽANJU ČEBEL

Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je imenoval komisijo, ki je na podlagi zakona o ukrepih v živinoreji, izšel je leta 1978, izdelala osnutek pravilnika o izkoriščanju čebelje paše in o prevažanju čebel. Ta osnutek pravilnika smo pred kratkim dobili v presojo.

Ker menimo, da je ta problematika splošnega pomena za vse čebelarje je nujno, da ga zaradi možnosti čim širše razprave na terenu objavimo v naši reviji.

Vse pripombe, predloge in sugestije nam pošljite najkasneje do 15. 4. 1979, da jih bomo lahko posredovali Republiškemur komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

ZČDS

OSNUTEK PRAVILNIKA

O NAČINU IN POGOJIH IZKORIŠČA ČEBELJE PAŠE TER ZA PREVAŽANJE ČEBEL

1. Prevažanje čebel na pasišča mora biti organizirano in usmerjeno. Usmerjanje opravlja prognostična in opazovalna služba o medenju medonosnih rastlin, ki jo organizirajo in financirajo organizacije združenega dela, društva in njihova združenja, ki se ukvarjajo s čebelarstvom, prometom čebel in predelavo čebeljih proizvodov.

2. Organizacije iz prejšnje točke izdelajo na podlagi samoupravnega sporazuma iz člena 27 zakona o ukrepih v živinoreji popis organiziranih pasišč, pri čemer upoštevajo naravne meje določenih medonosnih rastlin, ki so za pasišča karakteristična. Za vsako organizirano pasišče je treba navesti geografske meje.

3. V popisu organiziranih pasišč morajo biti označene vse možne lokacije za stojišče panjev, to so površine, na katero se lahko postavi do 60 panjev oziroma en prevoznik čebeljak.

4. Področna društva čebelarjev se z lastniki zemljišč, kjer so določena stojišča na organiziranih pasiščih, dogovo-

rijo o možnosti rabe zemljišča za te namene in glede morebitnih zahtev o odškodnini.

Za vsako organizirano pasišče organizacije iz prve točke tega pravilnika komisijsko ugotovijo največje možno število lokacij za stojišča panjev.

5. Področna čebelarska društva vodijo pašni red na organiziranih pasiščih.

Organizacije iz prve točke in posamezni čebelarji se dogovarjajo z društvi iz prejšnjega odstavka o dovozu panjev na določeno lokacijo in javljajo prihod.

6. Lokacije na organiziranih pasiščih morajo biti oddaljene med seboj najmanj 100 metrov.

Na eni lokaciji morajo biti panji razvrščeni v eni vrsti.

7. Pasišča se ne smejo organizirati v varstvenih območjih registriranih plemenišč, v katerih se vzrejajo rodovno čiste matice.

8. Prevozi čebel na organizirano pašo se načelno opravljajo v nočnem času z obveznim spremljevalcem — čebelarjem.

9. V organiziranem pasišču morajo biti panji na vidnem mestu označeni z naslovom lastnika.

KRATKO POROČILO S SEJE IZVRŠNEGA ODBORA ZČDS

Seja izvršnega odbora ZČDS je bila 17. 2. 1979 v Ljubljani. Na dnevnem redu seje je bilo šest točk: Priprave na letno konferenco ZČDS — občni zbor, informacija o razdelitvi krmilnega sladkorja, ustanavljanje medobčinskih zvez, IX. kongres čebelarjev Jugoslavije — priprave na kongres v Osijeku, informacija o delu SPOJ, odlikovanja in razno.

V prvi točki dnevnega reda so člani IO razpravljali o nekaterih smernicah in zaključkih, ki jih naj bi sprejel občni zbor. V splošnem so izrazili potrebo, da se mora organizacija v tem letu še bolj okrepiti, da moramo reorganizacijo čebelarških društev in zvez končati še v tem letu, seveda tam kjer reorganizacija še ni izpeljana. Prav tako je potrebno sprejeti takšne ukrepe in izvesti akcije, da bo čim več čebelarjev članov ZČDS ter da je potrebno preprečiti vse akcije slabitve organizacije, vključiti v članstvo tudi druge organizacije, rešiti v skladu z možnostmi in potrebami problem ČIC, izboljšati izobraževanje čebelarjev, najti povezavo s kmetijci in gozdarji od občine do republike, kmetijskimi zemljiškimi skupnostmi, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, kmetijske skupnosti za pospeševanje kmetijstva in drugimi pristojnimi organi za kmetijstvo. Prav tako so v razpravi poudarili nujnost, da se problemi čebeljih bolezni začnejo reševati tako, da bodo pri načrtovanju zatiranja in pri samem zatiranju sodelovali tudi čebelarji sami, v okviru svojih čebelarških organizacij.

To so tisti problemi, na katere bomo skušali dobiti odgovor na letni konferenci, rešitev le-teh pa bi pomenila velik uspeh celotne čebelarske organizacije v Sloveniji.

V drugi točki dnevnega reda je nekaj splošnih ugotovitev o težavah, ki jih je imela ZČDS pri nabavi krmilnega sladkorja, podal predsednik Dušan Švara. Poudaril je, da ZČDS še nikoli ni imela tako velikih težav pri zagotovitvi sladkorja kakor v letu 1978. Čeprav smo poskušali vse, nismo mogli pospešiti dobavitve za dobavo. Sladkor je bil dobavljen šele v januarju in februarju 1979 leta.

Da se v bodoče to ne bi več dogajalo bo ZČDS izdelala v dogovoru z Zveznim

sekretariatom za kmetijstvo in gozdarstvo poseben elaborat, v katerem bomo strokovno argumentirano utemeljili potrebe slovenskega čebelarstva glede krmilnega sladkorja. Na podlagi tega bo Zvezni sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo predlagal Zveznemu izvršnemu svetu, da le-ta sistemsko reši problem preskrbe čebelarjev s krmilnim sladkorjem.

Tovariš Stane Todori je nato poročal, da je bilo do sedaj dobavljeno čebelarškim društvom 1388 ton sladkorja. Pri sestavi seznamov pa so bile velike težave zaradi nedokončeno izvršene reorganizacije na nekaterih območjih.

Pod tretjo točko je bilo poudarjeno, da je zaželeno, da se po regijah ustanavljajo medobčinske zveze, kjer so za to pogoji, zaradi boljšega dogovarjanja in povezovanja v regiji.

V četrti točki dnevnega reda so bile obravnavane priprave na IX. kongres čebelarjev Jugoslavije. Ker ima ZČDS pravico do 100 delegatov na kongresu, je bil sprejet sklep, da se društvom pošlje okrožnica, v kateri se jih obvesti, da imajo pravico poslati na kongres po enega delegata na vsakih šestdeset članov. ZČDS je za vse delegate že plačala kotizacijo za udeležbo na kongresu, tako da je iz drugih virov potrebno kriti stroške bivanja in prevoza. Društva naj bi na kongres poslala delegate, ki naj bi kongres obogatili s svojimi predlogi za rešitev, tako organizacijskih, kakor tudi strokovnih problemov, ki tarejo naše čebelarstvo. Čebelarji naj bi na kongresu sodelovali z referati ali koreferati. Prav tako pa je potrebno, da prijavijo vse tiste novosti v čebelarstvu, ki bi bile zanimive za širši krog čebelarjev in jih pošljejo na raztavo v Osijek. Vsa čebelarska društva so dolžna sodelovati, da bo čebelarski kongres uspel, še posebno zato, ker je to prvi povojni in od zadnjega je minilo že 43 let.

V peti točki sta poročala inž. Klin in tov. Todori o delu SPOJ. Največja obremenitev IO SPOJ je v tem času brez dvoma priprava IX. kongresa čebelarjev Jugoslavije in razstavo. Organizacijski priprave gredo h koncu, vendar je še veliko težav, katere bo potrebno do začetka kongresa premagati.

V tem času je SPOJ izdelal tudi pravilnik o kvaliteti medu, na katerega bomo dali pripombe.

V komisijo za ocenjevanje medu in razstavljenih eksponatov na kongresu — razstavi je IO ZČDS izvolil svoja predstavnik inž. Ludvika Kluna in Maksa Gregorca.

V šesti točki pa je bil sprejet sklep, da morajo društva in zveze poslati pismene predloge za odlikovanje A. J. I. stopnje najkasneje do 15. 3. 1979, če želijo da jih bo komisija pregledala do občnega zbora.

Urednik

MEDOBČINSKA ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŽIN MARIBOR JE IMELA LETNO KONFERENCO

Medobčinska zveza čebelariskih družin Maribor je imela redno letno konferenco 4. februarja 1979 v Mariboru. Letne konference se je udeležilo od 62 kar 53 delegatov. Dnevni red konference je bil izredno obsežen, saj so imeli na programu dvanajst točk. Iz zapisnika je razvidno, da je organizacija v letu 1978 delovala zelo uspešno.

Njen predsednik Jože Hribar je v svojem poročilu nakazal uspehe in težave s katerimi se spopadajo. Zanimivo je, da je v Medobčinsko zvezo čebelariskih družin Maribor vključenih 22 čebelariskih družin iz treh občin. V poročilu je prikazal različne podatke, kar kaže na zelo vestno delo pri evidenci. Tako je navedel, da je v vseh družinah 629 članov in 86 nečlanov, kar ni tako veliko v primerjavi z manjšimi organizacijami, ki imajo več nečlanov. Skupno imajo vsi člani 8911 panjev. Poleg tega imajo dvajset čebelariskih krožkov, kar pomeni, da bo kmalu na vsako družino po en krožek, nekateri od teh so še v ustanavljanju.

Uspehe imajo pa tudi na področju povezovanja in sodelovanja z drugimi čebelariskimi organizacijami. Tako so bili — 116 članov — na obisku pri čebelarjih v Murski Soboti na otvoritvi plemenilne postaje, kjer so se dogovorili za nadaljnje sodelovanje. Prav tako so obiskali čebelarje v Kraljevu na pobudo Čebelarškega društva Kraljevo in navezali z njimi zelo prijateljske vezi, obe organizaciji pa sta se med seboj tudi pobratili. V letu

1979 jim bodo čebelarji iz Kraljeva obisk vrnili. Na področju izobraževanja so bili le delno uspešni, saj jim primanjkuje kvalitetnih predavateljev, kljub temu pa so uspeli organizirati nekaj predavanj na katerih je bila udeležba zadovoljiva.

Nekaj težav imajo pri zatiranju čebeljih kužnih bolezni, čeprav zelo dobro sodelujejo z veterinarsko inšpekcijo Maribor, ki kaže za akcije čebelariskih organizacij veliko razumevanja. Težave imajo predvsem zato, ker kljub dobro organiziranim akcijam ne uspejo zatreti čebeljih bolezni ampak se pojavljajo vedno nova žarišča, verjetno zaradi čebelarjev, ki niso člani organizacije in je kontrola bolezni pri njih slaba.

V razpravi na poročilo predsednika Jožeta Hribarja in ostala poročila so delegati poudarili, da je potrebno probleme reševati še bolj zavzeto, predvsem problem izobraževanja, čebeljih bolezni itd. V razpravi je sodeloval tudi dr. Jože Benigr, ki je vse prisotne pozdravil tudi v imenu predsednika ZČDS tov. Dušana Švare in pohvalil tako poročila kakor tudi delo Medobčinske zveze čebelariskih družin Maribor. Pojasnil jim je tudi stališča ZČDS o nekaterih problemih predvsem glede preskrbe s sladkorjem za krmiljenje čebel in izgradnjo ČIC.

Delegati so sprejeli poročila in delovni program za leto 1979, ki naj bi prinesel še več uspeha čebelariski organizaciji in več rešenih problemov.

Urednik

EDMUND LOZEJ

Cas neusmiljeno beži in spreminja okolje, ki nas obdaja! Ne morem verjeti, da nas je tiho in neopazno zapustil član čebelarke organizacije — tov. Edmund LOZEJ.

Tiho, kot je bil sam, je bilo tudi njegovo slovo, brez nekrologov in slovesnosti, — čeprav je bila njegova življenjska pot polna dela in posuta s trnovjem!

Edmund LOZEJ je bil rojen 7. 11. 1903 v BARKOVLJAH pri Trstu, kjer je obiskoval tudi slovensko osnovno šolo. S starši se je preselil v Jugoslavijo leta 1920. Nastanil se je na TEZNEM, pri Mariboru, kjer so kupili malo hišico z nekaj zemlje.

Za svoje čebelarstvo delo je dobil priznanje in bil je odlikovan z redom A. Janše III stopnje.

Z odhodom tov. Lozeja je nastala med čebelarji velika praznina, toda njegov lik nas bo vedno spominjal na dobrega tovariša in čebelarja!

Pridi k mojemu grobu,
a ne kliči me nazaj;
dovolj trpel sem na tem svetu —
v miru naj počivam zdaj!

Tone Lazar

JANEZ PODLIPNIK

Dne 2. 10. 1978 smo čebelarji Čebelarke družine Bohinjska Bistrica izgubili svojega člana Janeza Podlipnika. Rodil se je 20. 8. 1911 in že kot 16-leten začel čebelariti. Kljub težki bolezni v zadnjih letih svojih čebel ni nikoli zapustil vse do pre-

rane smrti. Bil je čebelar preko 50 let in bil za zasluge tudi odlikovan z redom Antona Janše III. stopnje.

V življenju vever, je bil pripravljen pomagati sočebelarjem, imel pa je tudi izreden smisel za vse napredno. V Bohinju je bil med prvimi čebelarji, ki so spoznali vrednost cvetnega prahu. Predno ga je zbiral in nesebično dajal nasvete in pomoč ostalim. Bil je tudi vnet gojitelj čiste kranjske čebele. Prav gotovo bomo tudi čebelarji na svojih sestankih in zborih pogrešali njegovih tehtnih razprav in klene besede.

Naj počiva v miru in naj mu bo lahka slovenska zemlja, ki jo je vse življenje obdeloval.

Slava tvojemu spominu!

Čebelarke družina
Boh. Bistrica

IVAN VRHOVNIK

V mesecu avgustu, kmalu po tem, ko je dopolnil 79 let, je zapustil našo čebelarke družino Ivan Vrhovnik.

Rodil se je 8. 8. 1899 v Stranjah. Ko so starši obnovili hišo v Mekinjah se je preselil v Mekinje. Ze kot trinajstletni deček si je zgradil majhen čebelnjak, ga povečeval in obnavljal vse življenje. Tiho in mirno je bilo njegovo življenje, prav taka je bila njegova smrt. Ob mirni melodiji zvonov, katere je opravljal kot cerkovnik 55 let, so se mu domačini oddolžili za njegov brezplačen trud, ko so ga spremili dne 27. 8. na njegovi zadnji poti.

V zadnjih letih so mu opazno pešale moči; tudi čebelnjak je postajal iz dneva v dan revnejši. Pogum in ljubezen do čebel mu ni dala miru, saj je že ves obnemogel hodil k njim, odpiral žrela praznih panjev v želji, da bi pridobil nove družine. Bil je odlikovan z redom Antona Janše 3. stopnje.

Ob odprtem grobu smo se od njega z govorom in društvenim praporom poslovili vsi čebelarji, prijatelji in znanci.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Čebelarke družina
Janka Malešiča, Kamnik
tajnik: Avgust Ogrinec

FRANC ŠIMIC

Dne 28. 12. 1978 smo se poslovili od Franca Šimca, rojenega 14. 7. 1908 v Črmošnjicah pri Stopičah, v majhni kmečki družini. Kot mlad fant se je izučil čevljarstva obrti v Šentjerneju pri mojstru pa se je tudi priučil čebelarjenja.

Poleg svojega poklica in kmetijskega dela je začel tudi čebelariti. Bil je kmet, ki je z vso ljubeznijo obdeloval domača polja in nikoli ni bil tako utrujen, da se ne bi vsaj za hip ustavil pri čebelnjaku, ker so mu čebele veliko pomenile.

Bil je član in večkratni odbornik čebelarstva društva Novo mesto. Vsa leta je bil naročen na čebelarja, katerega je tudi vestno prebiral.

Ker je čutil, da je bolan, je izbral za svojega čebelarstva naslednika zeta, ki je tudi dober čebelar.

Na njegovi zadnji poti so ga spremili domačini in prijatelji. Pri odprtem grobu pa so se od njega poslovili čebelarji prijatelji.

Čebelarstvo društvo
Novo mesto

SLAVKO ARČON

Čeprav smo z enominutnim molkom na zadnjem obnem zboru Čebelarstva društva Šempeter pri Gorici, dne 27. 1. 1979 obudili spomin na preminulega našega člana Slavka Arčona in se sončnega, mrzlega dne 21. januarja 1979 iz Bukovškega pokopališča ti-

ho za vedno poslovili od njega, se še vedno ne moremo sprijazniti z misljo,

da ni več med nami človeka, ki je večji del življenja delal za razvoj naše socialistične — samoupravne družbe in za napredek čebelarstva ter bil zaradi teh vrlin poznan tudi izven Goriške.

Rodil se je 30. 11. 1903 v Bukovici v obrtniški družini.

V letu 1943 so ga Italijani mobilizirali in ga dodelili v bataljon speciale v Pontenzo. Razpad fašizma je dočakal v Milanu. Po razpadu fašizma se je vrnil domov 11. 9. 1943. leta in se že naslednji dan na Vogrskem vključil v partizanski odred. Pot v partizanih je bila težka in ga je vodila iz Vogrskega do Čepovana, Idrije, Črnega vrha in na Dolenjsko. Večkrat je sodeloval v napadih na sovražnika in zaradi zaupanja, ki si ga je pridobil, je bil že 10. oktobra 1943 leta sprejet v ZK in mu je bila zaupana naloga komisarja čete ter kasneje naloga komisarja komande mesta Čepovan.

Po osvoboditvi se je vrnil domov in je bil dodeljen v komando mesta v Gorici v tehnični odsek za vodjo mizarških delavnic. Osnovalec je mizarstvo delavnice in se vključil v delo za izgradnjo porušene domovine. Iz te mizarstva delavnice se je pozneje razvila sodobna organizacija združenega dela »Mizar« Volčja draga, v kateri je bil najprej tehnični vodja in zadnja štiri leta pred upokojitvijo direktor.

Ob svojem rednem delu je porabil mnogo časa za delo v čebelarstvu in za razvoj čebelarstva. Zaradi strokovne usposobljenosti je bil vsa po vojna leta gonilna sila v društvu in so mu bile zaradi tega permanentno zaupane različne naloge od blagajnika do predsednika društva.

Za njegovo požrtvovalno delo mu je čebelarstvo društvo dodelilo odlikovanje red Antona Janše II. stopnje.

Spomin na dragega Slavka nam bo za vedno ostal, za njegov trud še enkrat hvala in naj mu bo lahka domača zemlja, katero je tako ljubil.

Za njegovo Čebelarstvo društvo
Šempeter pri Gorici
M. B.

POPRAVEK

Čebelarstvo društvo Litija nas je obvestilo, da so v osmrtnici tovariša Ivana Zunka navedli napačno letnico rojstva. Tovariš Ivan Zunko se je rodil leta 1896 in ne leta 1876 kakor so prvotno napisali in kar je bilo objavljeno. Namesto venca na njegov grob pa so denar prispevali za ČIC.

Urednik

PRODAM

Prodam sedem naklad tipa LR. Jerič Vinko, Gančani 72, Beltinci

Zaradi bolezni prodam 29 naseljenih panjev Kirar B tip (velika izvedba). Grmek Janko, Meznaričeva 15, Maribor

Prodam nekaj čebeljih družin na satju brez panjev. Peter Zupan, Zalog 57, pošta Cerklje na Gorenjskem.

Prodam devet praznih AŽ panjev. Korbar Drago, Kočna 16, Jesenice.

Prodam pet nakladnih panjev in šest naseljenih AŽ panjev. Koler Anton, Brdinje 11, 62390 Ravne na Koroškem.

KUPIM

Kupim šest matic čiste kranjske pasme. Ponudbe pošljite na moj naslov: Boško Milosavljev, 21245 Mošorin, Kosovska 5 b.

Kupim dvajset AŽ panjev deset ali enajstsatrajev — rabljenih ali novih. Konda Ciril, 58000 Split, Ul. Oko Kmana 48.

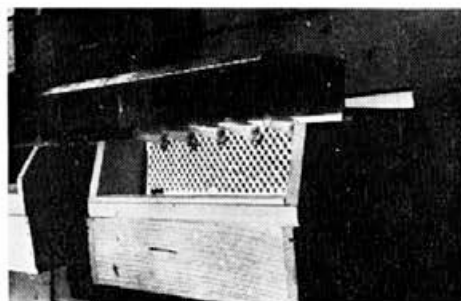
OBVESTILO

Vse čebelarje, ki so v letu 1979 izstopili iz članstva pa so kljub temu prejeli revijo »SLOVENSKI ČEBELAR« št. 2/79, prosimo, da nam to številko vrnejo, ker nam jo je zmanjkalo za nove naročnike. Prav tako prosimo tudi člane, ki te številke ne potrebujejo, da nam jo pošljejo.

UPRAVA ZČDS

PRODAM

Prodam vse vrste smukalnikov za cvetni prah s plastičnimi mrežicami. Velikost luknjic od 4,8 do 5,1 mm s tulci za izlet čebel in tropov. Prodajam tudi same mrežice s tulci. Smukalniki so že v uporabi pri več sto čebelarjih v Sloveniji in drugih republikah. Navodila o uporabi smukalnikov dajem osebno. Smukalniki so izdelani tako, da ne poškodujejo čebel.

Oton Primožič,
Prebold 39,
Prebold

OBVESTILO

Obveščamo čebelarska društva in družine, ki niso dvignila odobrenih količin sladkorja, da prijavijo svoje potrebe in izvršijo plačilo pri Medexu.

Za nabavo sladkorja veljajo isti pogoji kot do sedaj!

ZČDS